N°. 36. Donderdag 7 September 1922. 22ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel O. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederl.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO, Mr. K. FAUSER. Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. = Havana-Sigarenfabrieken = BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idée gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen.

Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurreerend zijn, daar **elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld** en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland **25 à 30 %**. Nog **belangrijker** is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, **indien men**

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoodigde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U **7 pCt.** *korting kunt genieten van het factuurbedrag.*

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Na de Vacantie.

De jaarlijksche rust- en verpoozingstijd is verstreken en de teugels van het gareel, welke men even heeft kunnen slippen laten, worden weer sterker aangehaald; met het komende herfstseizoen wordt de oude arbeid voortgezet of nieuwe krachtig aangevat. Wat de Vereeniging „Oost en West" betreft, hare werkzaamheid gaat onveranderd in de richting van een streven naar het grootsche doel: de voortdurende versterking van den band tusschen Nederland en de Indiën, de overbrugging van Oost en West. Dat die taak niet gering, maar een zeer moeilijke is, weet een ieder, die den graad van belangstelling in deze materie kan afmeten; het is en blijft zaak op de bres te zijn, gestadige waakzaamheid een gebiedende eisch, zal niet stilstand, straks achteruitgang intreden.

Die belangstelling mag niet op het peil blijven, waarop ze is, ze moet wassen en daarvoor is krachtige actie noodig. Edoch, wat ook de Vereeniging, hare Commissiën, Afdeelingen, Vertegenwoordigingen doen, steun van de zijde der leden is daarbij onontbeerlijk; van dien steun moet zij zich verzekerd weten en daarvan, althans nu en dan, de blijken zien. De prikkel kan ook hier niet ontbreken. Elk lid der Vereeniging nu, neemt, bij de aanvaarding van het lidmaatschap, de moreele verplichting op zich, derzelver belangen voor te staan en ofschoon de toetreding op zich zelve een daadwerkelijk bewijs van sympathie is, mag niettemin de verwachting wel gekoesterd worden, dat het daarbij niet voor goed blijft, dat men een stapje verder gaat en ook tracht om, zij het maar eenmaal gedurende het lidmaatschap, den bloei der Vereeniging te bevorderen. Zonder veel moeite toch kan men dit doen door ook anderen aan te sporen zich aan te sluiten, men kan daartoe reeds volstaan door, vergezeld van een enkel welwillend woord, dit No. van ons weekblad den betrokkene ter kennismaking aan te bieden. Indien elk lid zich bepaalde — en verder gaat de strekking van het verzoek niet — tot het aanbrengen van slechts één ander lid, welk een krachtige en machtige organisatie zou dan niet „Oost en West" zijn?

Op grond van het voorafgaande komt thans de uitnoodiging tot U, leden van „Oost en West", om, waar in onze bevolkingscentra de gelegenheid zoo bij uitstek gunstig is en als 't ware voor de hand ligt, deze regelen indachtig te willen zijn en U aanstonds voor te nemen één lid aan te brengen. Laat de nakoming van dit bescheiden verzoek een punt uitmaken van de agenda uwer na de vacantie, wederom op te vatten werkzaamheden.

Uitbreiding van het ledental beteekent het krachtiger maken van den band tusschen Nederland, Oost- en West-Indië, waarmede de belangen van beide landen zoozeer worden gediend.

* * *

Ook *„Boeatan"*, het geestelijk kind der Vereeniging „Oost en West", nu bijna 20 jaren geleden geboren uit den drang om de wederzijdsche belangstelling te bevorderen door in Nederland meer algemeen de aandacht te vestigen op de schoonheid in het handwerk der inboorlingen van Oost- en West-Indië, kan véél bijdragen tot versterking van bovengenoemden *geestelijken band*. Als van het mooie uitstalraam van Heulstraat 19, thans vol koperwerk uit Bandjermasin en vlechtwerk uit Tasikmalaga, beide met frissche bloemen gevuld, menig stuk verhuist naar feest- en huiskamer van bloedverwant of vriend, zal dit zeker ook de be-

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER te Solo (Java).

H.H. Leden van „Oost en West" indien U een Auto noodig heeft, waar ook heen, bel op

HAAG 1010 het AUTO-HUIS

luxe wagens tegen voor U speciaal tarief

Aanbevelend, v.h. J. D. Jonkers Both.
J. VOGELZANG, Directeur-Eigenaar, v.h. Directeur H.A.T.A.X.

P. M. Broekmans – Koningsplein 16-18-20 hoek Heerengracht – Amsterdam
Ladies' and Gentlemen's Tailor
Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding
Speciaal ingericht voor repatrieerenden
Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & C° Magazijn „de Prijslijst"
DEN HAAG.
Veenestr: 16-18. Valeriusstr: 29.
Prijscourant op aanvrage gratis.

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden
Door onze veeljarige practijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering.
Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingeries - Bedlinnens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen
Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvrage franco.
Specialiteit: Tafel-, Bed- en Huishoudlinnens
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvrage
Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES"
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.
Moderne inrichting, voldoend aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.
Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

langstelling voor Indië verhoogen. De Indische kunstnijverheid bewonderaars zullen allicht meer en meer gaan voelen voor het wel en wee der kunstnijveren daar ginds.

En nu, na de vacantie, de gezellige theesalon van „Boeatan" in de middaguren steeds meer bevolkt wordt, is 't daar stellig ook een prachtgelegenheid om op ongezochte wijze leden te winnen voor de Vereeniging „Oost en West", althans onder de Hagenaars. Men probeere eens, te midden dier aantrekkelijke kunst, onder het genot van een geurig kopje Java-thee met fijne Indische kwee-kwee..., wij durven wedden, dat de uitkomst bevredigend, ja *verrassend* zal zijn!

En in de Afdeelingen van „Oost en West" buiten den Haag zouden dezen winter voordrachten met lichtbeelden of kleine tentoonstellingen van Indische kunstnijverheid kunnen worden gehouden, ook met hetzelfde doel.

Nederlandsch-Indië in de Interparlementaire Unie.

Men moge, ten opzichte van de Interparlementaire Unie, een onverbeterlijk scepticus zijn; men kan, met een min of meer bekend socialistisch dagblad in Weenen de leden dier Unie betitelen als „een troep aristocraten", waaronder socialisten, die geen socialisten zijn; men kan tenslotte met een meewarig hoofdschudden de actie der Interparlementaire Unie gadeslaan...... dit alles neemt niet weg, dat dezer dagen het twintigste congres der Unie gehouden is, onder waarlijk niet geringer belangstelling dan de vorige bijeenkomsten, en dat juist aan dit 20ste Congres een beteekenis wordt gehecht en een waarde wordt toegekend, die men na de beëindiging van vorige vergaderingen van dit internationale lichaam tevergeefs zocht.

„De Interparlementaire Unie", zoo schreef onlangs de bekwame correspondent te Weenen van de „Nieuwe Rott. Crt.", die dezer dagen te Weenen haar twintigste congres houdt, zal, indien niet alle teekenen bedriegen, in de naaste toekomst een belangrijke rol spelen bij de ontwikkeling der wereldproblemen van politieke, sociale en economische beteekenis, die zich op het oogenblik in zoo grooten getale en in zoo verscheiden aard voordoen".

Het is met de Interparlementaire Unie gegaan gelijk het gaat met zoovele instellingen op internationaal terrein: aan de satyre en aan den spot van „de stuurlui-aan-wal" is zij niet ontkomen, en het is opmerkelijk hoe bij de soms hoonende critiek op den voorgenomen arbeid van dit lichaam de twee uitersten op politiek terrein: de streng-conservatieven en de uiterste linkschen, in den regel arm in arm zijn gegaan. Dit streng conservatisme, bevreesd uiteraard voor elken nieuwen maatregel op het bestuur van een land betrekking hebbend, zag aanvankelijk en ziet vele malen nòg, in de Interparlementaire Unie niets dan de stringente doorvoering van een min of meer democratisch idée. Het huiverde reeds bij de gedachte aan de mogelijkheid van machtsvermindering; het zag in de Interparlementaire Unie een *utopie*, een hersenschim van ongewone grootte wier afzichtelijke gedaante met het wentelen der jaren aan duidelijkheid won......

Les extrêmes se touchent. Naast dit star-conservatisme, welks waarschuwingen voor de Interparlementaire Unie evenmin van behoudzucht waren vrij te pleiten als tegen welk ander pas-geboren inzicht ook, stond — en staat nog vele malen — het uiterst linksche deel der wereldpolitiek, zooals dit kan blijken uit de reeds hierboven aangehaalde zinsnede van een sociaaldemocratisch dagblad te Weenen, geschreven ter gelegenheid van de opening van het twintigste congres der Unie, een uitspraak, die men, zij het in minder scherpe bewoordingen, terugvindt in de „gematigd-onverschillige" houding door andere binnen- en buitenlandsche extremistische bladen tegenover dit congres aangenomen. De *pur-sang* socialisten koesteren blijkbaar een wantrouwen tegenover de Interparlementaire Unie dat o.i. een niet minder egoïstischen grondslag heeft dan de vrees van hun tegenstanders. De Unie is te weinig socialistisch; te veel „aristocratisch", gelijk het Weensche blad opmerkte. Men voelt in die kringen wel iets voor de generale idée van de Unie, maar......... in haar *wezen* ruimt diezelfde Unie een nog te groote plaats in voor de „kapitalisten"; men ontkent in socialistische kringen niet direct het bestaansrecht der Unie, maar men vreest dat de macht, die zij wellicht in de toekomst zal kunnen uitoefenen, gezien haar aristocratische meerderheid, te weinig rekening zal houden met de beginselen der internationale sociaal-democratie. Vandaar zooal niet de tegenwerking, dan toch de geringe belangstelling voor de Interparlementaire Unie van *die* zijde.

* * *

Niettemin, we schreven het reeds, vond het twintigste congres der Interparlementaire Unie dezer dagen te Weenen plaats onder zeker niet geringer belangstelling dan de vorige bijeenkomsten, en het zal de beide soorten van tegenstanders, hierboven in het kort aangehaald, duidelijk zijn geworden, dat zij een breeder standpunt zullen moeten gaan innemen, dat zij hun beginselen ten opzichte van de Interparlementaire Unie, zullen moeten... „nivelleeren", — naar beneden zoowel als naar boven!

* * *

Op het oogenblik, dat wij dit schrijven zijn nog niet alle bijzonderheden van dit twintigste congres ons bekend, maar op twee voorname feiten kan reeds thans de aandacht worden gevestigd.

Van de internationale parlementair-politieke vergaderingen na den grooten oorlog gehouden, was die van de Interparlementaire Unie de eerste, waarop de Franschen met de Duitschers als gelijkgerechtigden samenwerken en samen beslissen, een omstandigheid, die ongetwijfeld een vingerwijzing beteekent voor den grooten Volkenbond. De noodzakelijkheid dier samenwerking is echter allerminst voetstoots erkend. Evenals bij een vorige gelegenheid kwam ook nu weer de Belgische groep van Unieleden verklaren, dat zij niet aan de onderhandelingen van het congres kon deelnemen, zoolang de Duitschers hun schuld aan den oorlog niet hadden erkend en op min of meer deemoedige wijze beterschap hadden beloofd. De socialistische leden van de Belgische groep echter verzetten zich tegen die motie en vormden een afzonderlijke groep, die aan het congres deelnam.

De Fransche leden der Unie, die aanvankelijk hetzelfde standpunt van België innamen en evenmin met de Duitschers wilden onderhandelen, hebben blijkbaar later hun inzichten gewijzigd. Zagen zij in, dat, waar plicht gebiedt, het hart moet zwijgen? Of moet misschien in het feit, dat de Fransche leden van het Congres niet de Regeeringspartijen van Frankrijk vertegenwoordigden, toch nog worden gezien een rudiment van vroeger gehuldigde principes? Men heeft dit laatste verondersteld o.i. ten onrechte, waar de Fransche Regeering zelve tegenover de Interparlementaire Unie nimmer een vijandig standpunt innam.

Op dit eerste en voorname feit: samenwerking op voet van gelijkheid tusschen Frankrijk en Duitschland, heeft ook de reeds eerder genoemde Weensche correspondent van de „*N. R. Crt.*" gewezen en er met voldoening melding van gemaakt.

De tweede voor Nederland vooral belangrijke factor was de deelname aan het twintigste Congres der Interparlementaire Unie door twee leden van den Volksraad van Nederlandsch Indië, vertegenwoordigers van een groep van 33 Volksraadsleden, die, na de jongste besluiten van de Unie, tot lid waren aangenomen, en het is dit tweede feit, dat ons noopte tot het schrijven dezer regelen.

* * *

Wij wenschen het bevestigend antwoord door het

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN
151

HESSELS & MAKS
Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730
1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe- en Orthopaedisch Schoeisel naar maat
Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,
's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a.
Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.
Theoretische en practische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse, Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.
Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

bestuur van de Unie gegeven op de vraag: of de Volksraad als lid moet worden toegelaten *niet* te beschouwen is als een besluit „te onzaliger ure genomen"? Er vielen op internationaal terrein wel eens besluiten van ernstiger aard dan dit. Maar toch meenen wij, dat die beslissing zoowel voor de Interparlementaire Unie als voor den Volksraad zelve, een bedenkelijke zijde heeft en daarom gelooven wij evenzeer, dat de belangen van het éene lichaam zoowel als van het andere, slechts tot op zekere hoogte door die beslissing werden gediend.

De schaduwzijde voor den *Volksraad*:

En dan moge al dadelijk worden erkend, dat door deelname aan het Congres en door het zitting nemen als lid der Unie, die Volksraad zich heeft gesteld op een hoogte, waarop hij nog niet gekomen is, en waar men hem allerminst verwacht had te ontmoeten.

Want: men leidt geen schoolknaap binnen de muren van een hooger rechtscollege om daar mede te beslissen; of, wilt ge een ander beeld: men brengt geen aan handen en voeten gebondene binnen het perk, waar gestreden moet worden.

En de Volksraad (we spreken immers tot menschen, die ons wèl zullen verstaan!) *is* nog niet anders dan de schooljongen, of, wilt ge anders: die Volksraad *is* niet beter dan zulk één „aan handen en voeten gebondene"......

We erkennen gaarne: er is onderscheid tusschen deze beiden, en de vraag of de Nederlandsch-Indische Volksraad moet worden beschouwd als de nog onmondige schoolknaap dan wel als eene aan handen en voeten gebondene, maakt tot op heden ten dage in Indië een strijd uit, die binnen afzienbaren tijd althans niet tot oplossing zal komen.

Maar, over dien strijd gaat het hier niet.

Wij constateeren slechts, dat de Nederlandsch-Indische Volksraad door zijn lidmaatschap van de Interparlementaire Unie, op één lijn is gesteld met Tweede Kamer, Lagerhuis, Rijksdag, Sobranja.... noem welk parlement ge wilt. Dat die Volksraad zich met dit lidmaatschap heeft uitgesproken als te zijn een vertegenwoordigend lichaam, bekleed met — of met een deel van — het wetgevend gezag.

En, door den juisten bril gezien, is de Indische Volksraad het één noch het ander. De Volksraad is thans (nog) geen parlement, geen met wetgevend gezag bekleed lichaam. Hij zal, wanneer straks de Bestuursherziening tot in al hare gelederen zal zijn doorgevoerd, dit of dat evenmin zijn. De Volksraad zal, ook na de komende herziening, nog allerminst een Tweede Kamer, een Lagerhuis, een Sobranja gelijk wezen.

Dreigt dan niet het gevaar, zoo vragen wij, dat de Volksraad zal gaan *meenen* te zijn, wat hij in werkelijkheid nog niet is? Is met het toetreden als lid van de Interparlementaire Unie voor den Volksraad de prikkel tot „hooger streven" niet weggenomen? Zal de maar al te wèl geslaagde greep naar een zetel in het *internationale gestoelte* niet zijn gedaan ten nadeele van den groei en de ontwikkeling van den Volksraad tot een *nationaal* instituut? Zal, om het beeld nog eenmaal te gebruiken, de zoo onverwacht spoedig man geworden knaap straks door de „grooteren" wel voldoende „mondig" worden beschouwd?

De vragen, zóó gesteld, werden tegelijk beantwoord. We zouden het den Volksraad willen toeroepen: *Esto quod es*; Wees, wat ge zijt!

* * *

De schaduwzijde voor de *Interparlementaire Unie*:

Zij werd, dunkt ons, reeds voldoende duidelijk uit hetgeen we hierboven schreven.

Mogen wij de berichten uit Weenen gelooven, dan is het feit, dat de Volksraad tot lid van de Unie werd aangenomen, te danken aan het krachtige pleidooi van het Nederlandsche lid der Uniegroep, den heer Van Kol. Wij voor ons hebben geen enkele reden om aan de juistheid van die mededeeling te twijfelen. Wie kennis heeft genomen van het belangrijke, breedvoerige rapport door den heer Van Kol op dit congres der Unie uitgebracht en waarbij de instelling der Koloniale Mandaten op bijna hartstochtelijke wijze werd verdedigd, heeft ongetwijfeld ook deze rapporteur aangewezen als de... *„cause célèbre"*............

Wij twijfelen geen oogenblik, of de heer Van Kol heeft zijn „krachtig pleidooi" ontleend aan zijn heilige overtuiging. Voor de Weensche sociaaldemocraten moge hij „de aristocraat" zijn,......... voor ons, Nederlanders, geldt Van Kol als een Indische specialiteit, die op zijne, voor critiek wellicht al te dikwijls vatbare wijze, de belangen van de Koloniën durft te bepleiten en te bespreken.

Maar toch komt ons onwillekeurig de vraag rijzen: of dit Nederlandsche lid der Interparlementaire Unie — en met hem de *geheele* Unie! — door toelating van een lichaam als de Nederlandsch-Indische Volksraad, de grondslagen van het internationale instituut niet heeft aangetast? Tóch vragen wij: werd, door het pleiten vóór het lidmaatschap van den Volksraad, de bestaande bepalingen geen geweld aangedaan? We herhalen: de Volksraad *is* (nog) geen wetgevend lichaam; *is* nog geen parlement, in den zin van hetgeen door de statuten van de Unie bedoeld is. En nu *kan* men, met een wissel op de toekomst, de toetreding van den Volksraad hebben mogelijk gemaakt. Men *kan* zulk een toetreding bewerkstelligen met te verwijzen naar den groeienden invloed, dien de Volksraad zich op het bestuur van Ned.-Indië bezig is te verwerven...... naar onze stellige overtuiging is het besluit van de Unie in dezen *onjuist* geweest. En de waarschuwing, zooeven gericht tot den Volksraad, geldt in niet mindere mate voor de Interparlementaire Unie: Esto quod es!......

* * *

Er zal, naar wij hopen, later gelegenheid zijn op het verhandelde tijdens het twintigste congres — voornamelijk wat betreft de Koloniale aangelegenheden — terug te komen. De Interparlementaire Unie wint gaandeweg aan belangrijkheid en invloed, en mede daarom zou het te betreuren zijn, wanneer zij de grenzen van het eenmaal ingenomen standpunt ging overschrijden. Ook omdat de Unie zich de laatste jaren zoo ontvankelijk verklaarde voor de Koloniale vraagstukken, een feit, dat een Koloniale Mogendheid als Nederland met voldoening zal en met belangstelling moet hebben vervuld.

Wat ten slotte Nederland en de Koloniën betreft, de parlementaire groep uit het Moederland liet zich vertegenwoordigen door de heeren Koolen, Voorzitter, en Rutgers, Duymaer van Twist en Schokking, leden der Tweede Kamer; voorts door de Eerste Kamerleden Anema, Diepenhorst, Slingenberg en Witteri van Hoogland, benevens door de heeren van Kol en oud-Minister Treub. De groep van Nederlandsch Indische Volksraadsleden was voor het eerst vertegenwoordigd door den Voorzitter van het Indo-Europeesch Verbond Mr. Galestin en den heer Valkenburg, *) ingenieur, chef aan een der technische departementen, lid der Christelijk Ethische partij. Moge beide laatste heeren, die uit hun redevoeringen in den Volksraad zich hebben doen kennen als voorstanders van een gezonde koloniale politiek, de hun opgedragen taak van vertegenwoordiger naar hun beste weten en tot eigen voldoening hebben vervuld. J. L.

*) Blijkens een nader bericht was de heer Valkenburg, uit Weltevreden, verhinderd aanwezig te zijn.

De Westersche aanschouwing van het Oosten.

„Assurément, tu es dans une vallée, et moi, je suis dans une autre vallée."
EL HARIRI.

(*Slot.*)

Wat ons in *„L'Orient vu de l'Occident"* zoo bizonder treft, is de groote gehechtheid aan hun godsdienst, die de schrijvers aan den dag leggen,

Haagsche Coöperatieve Keuken
Restaurants
Kepplerstraat 274...... - Tel. M 2313
Anna v. Buerenstraat 204 - Tel. B 226
Middagschotel 12-2 uur ...... à f 0.70
Diner 5-7 uur ...... à f 1.20
Diverse Schotels à la carte.
Uitzending door de geheele stad.

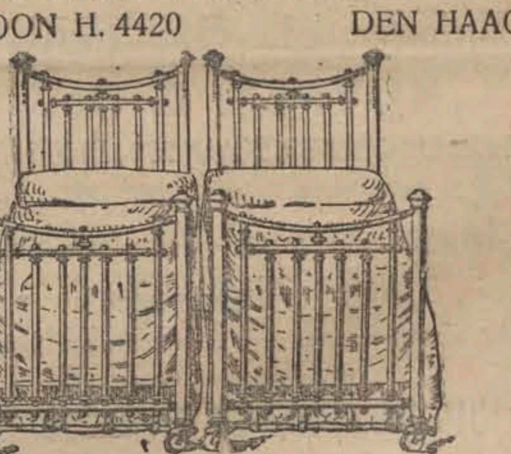
WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN.

SPECIALE AFDELING
HUWELIKS UITZETTEN
INDIESE UITRUSTINGEN
VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT
GERZON
DEN HAAG

BESCHIKBAAR.

Tandarts Dr. A. KERVEL
Frederik Hendriklaan 43
Spreekuur **9—3.**
Bij contante betaling verlaagd tarief.
TELEF. SCHEV. 122

BESCHIKBAAR.

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van $8^1/_2$—$12^1/_2$ en van 2—6 uur. 2

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek
WALDORPSTRAAT 16—22
's-GRAVENHAGE TELEF. 1163
Beveelt zich bij Uwe Leden aan.
Behalve GOED BROOD wordt U een dividend van 5 % gewaarborgd.
124

BESCHIKBAAR.

Motorhandel „MERCURIUS".
KUYPER & Co.
FREDERIK HENDRIKLAAN 273, DEN HAAG
Telephoon Schev. 1129—198.
„Indian" en „Ace" Motorrijwielen.
„Anfa" Zijspanwagens.
Bij aankoop van een nieuw Motorrijwiel deze maand een
DUO- en SPEEDOMETER Cadeau.

Adverteeren doet verkoopen.

N.V. HOOGEWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195
121

en het is of zij zich ten taak hebben gesteld om den Islam angstvallig in bescherming te nemen tegen elken daartegen gerichten aanval, — of wat zij als zoodanig meenen te moeten houden —, van welke zijde die ook plaats moge hebben.

En waar de Westersche Orientalisten zich met de beoefening van den Islâm, als tak van wetenschap, onledig houden, daar is het niet te verwonderen, dat de schrijvers op hun studiën en conclusies, neergelegd in de eerste plaats in de door hen gepubliceerde geschriften, een waakzaam oog houden en zij dadelijk klaar staan met hun critiek.

Naief kinderlijk juichen zij degene toe, die waardeerend oordeelen over den Islâm, maar onverbiddelijk sabelen zij hen neer, die den Islâm geen goed hart toedragen en met een schijn van wetenschap van hun weinige goedgezindheid blijk geven.

Hoe verkneuteren zij zich in de woorden van Casanova, den Hoogleeraar aan de *Collège de France* (zie boven), die in zijn *„L'Enseignement de l'arabe au Collège de France"* (p. 10), hulde bewijst aan het genie van den Profeet en daarmede de ijdelheid van de Moslimsche wereld heeft gestreeld.

„Nous croyons les Musulmans incapables d'assimiler „notre pensée et nous oublions cette merveilleuse „parole de leur Prophète, qui a été le phare lumi„neux de leur première civilisation: „La science est „supérieure à la foi". Quel chef de religion, quel „grand prêtre a osé prononcer un mot si hardi, lequel „est aujourd'hui le „credo" de notre monde intellec„tuel, alors que le temps n'est pas loin où il eût paru „un blasphème à la grande masse des esprits cultivés?... „En sorte que l'on peut dire que l'axiome le plus net „de la liberté de penser, qui laisse bien loin derrière „lui les propositions d'un Luther et d'un Calvin, a „été énoncé par un Arabe de notre VIIe siècle, fon„dateur de cet Islamisme que tant de nous préten„dent arriéré irrémédiablement". (bl. 80, noot).

De Koran, *„le livre incomparable de l'Islam"* is en blijft wel het middelpunt, waar alles om draait bij de belijders van den Islâm en daarom ook van zulk een groote beteekenis, omdat men met behulp van dat heilige boek de allereerste ontwikkeling van dien godsdienst met nauwkeurigheid kan volgen.

„Il n'y a guère d'autre religion (que l'Islam), dont „le livre sacré permette de reconstruire avec tout de „certitude le cours de son premier développement". „Revue de l'Histoire des Religions, t. XXX, p. 152 (zie „noot bldz. 91) zegt Dr. Snouck Hurgronje. „Et ce„pendant, dans l'ensemble, les arabisants sont una„nimes à proclamer la parfaite authenticité du Co„rane, ne faisant de réserve que pour quelques détails „insignifiants, sur lesquels ils esssaient de discuter",

woorden waarmede de schrijvers het vierde hoofdstuk, „Critique de l'argument „e Silentio" besluiten, terwijl in zijn Studie over den Koran Stanley Lane Poole vermeldt, dat de tegenwoordige Koran niets anders bevat dan de woorden van Mohammed. (Le Koran. — „Sa poésie et ses lois", p. 61, zie noot bldz. 91).

Mr. P. van Bemmelen, in zijn Gidsartikel over „De Waarde en de Toekomst van den Islam" [1]) zegt:

„De Koran is voor de musulmannen het eene en on„deelbare, alom voorhandene en toegankelijke Woord „Gods, waarvan de authenticiteit van het begin tot „het einde is gewaarborgd."

Altemaal uitspraken van onverdachte zijde, die de waarde van den Koran ten zeerste verheffen, terwijl toch de Moslimsche opvatting dat boek tot een compendium maakt van Gods eigen woorden, zooals zij letterlijk aan Mohammed geopenbaard en door hem ter kennisse van zijn landgenooten gebracht zijn.

Van Christelijke theologische zijde zijn wij overigens wel gewoon het Christendom verre boven den Islâm te zien verheffen. Maar wil men vernemen, hoe de beschaafde Mohammedaan denkt over de in ons oog onovertroffen Christenheid, dan brengen wij hier in herinnering, wat eenige jaren geleden — n.l. in 1890 — in het te Constantinopel verschijnend dagblad de *„Terjiman Hakikat"* heeft gestaan bij wijze van een scherpe critiek op het Christendom en zijn belijders.

Die critiek wekte toenmaals te meer nieuwsgierigheid op, wijl zij geleid heeft tot de onmiddellijke schorsing van het zooeven vermelde dagblad, op grond der bepalingen, welke te Stamboul het openlijk redeneeren over geloofskwesties verbieden.

Het zou ons te ver voeren om over die critiek hier uit te weiden, maar het een en ander daarvan mogen wij toch wel meedeelen.

Na Mohammeds verdiensten breed uitgemeten en een overzicht gegeven te hebben van den vooruitgang in de eerste eeuwen van den Islâm, hekelt het Turksche blad de christelijke beschaving op de volgende wijze:

„Terwijl de Islam gedurende de eerste drie eeuwen „van zijn bestaan heel de wereld bezield heeft, was „het Christendom in hetzelfde tijdsverloop nog nau„welijks bekend, en toen het eindelijk door het zwaard „van een Constantijn gesticht was, bleek het nog on„machtig, zoowel op zedelijk als op stoffelijk gebied.

„Hoe heeft het hem beloond, die in strijd met de „Kerkleer verkondigde, dat de wereld draait? Welk „natuuronderzoek is ooit door de Kerk gewaardeerd? „Wanneer hebben de door de Kerk geïnspireerde schrij„vers de behoeften van wetenschap en kunst bevre„digd? En niet te min veroordeelt die zelfde Kerk nog „ten huidige dage, al wat buiten haar om ontdekt is.

„Men vraagt zich dan ook af, hoe een werkelijk we„tenschappelijk man een goed geloovig Christen kan „wezen.

„In het Nieuwe Testament is geen woord te vinden „van waardeering van kunst en wetenschap, terwijl de „Koran en de uitspraken van den Profeet overvloeien „van aanmoediging en opwekking.

„De grootste mannen van hun tijd, hoe zij ook hee„ten, Voltaire, Darwin of Humbold, staan bij geloo„vige Christenen in een kwaden reuk, terwijl de Islam „hen vereert als uitverkorenen, aan wie niets heeft „ontbroken dan de kennis der wet van den Profeet.

„Indien men de verschillende godsdiensten beoor„deelt naar den vooruitgang, welken zij gekweekt „hebben, dan staat de Islam bovenaan wegens zijn be„scherming van de inheemsche bevolking, overal waar „hij is geplant. Geen enkel der door den Islam over„wonnen volken is te gronde gegaan, allen hebben „hun taal en hun nationaliteit behouden.

„Wat kan het christendom hier tegenover stellen? „Waar zijn de Mooren in Spanje, de oorspronke„lijke bewoners van Amerika en Australië? En hoe ge„dragen de Christenen zich tegenwoordig jegens de „Joden?" enz. enz.

Wij zullen hiermee volstaan en niet meer klappen uit het Turksche dagblad, het is onze bedoeling ook niet om de juistheid der Musulmansche oordeelvellingen in dat dagblad te doen uitkomen als wel alleen om te doen zien, hoe vijandig de Islâm nog altijd staat tegenover de Westersche begrippen, hoezeer zij ook, althans voorloopig, politiek verzwakt is.

Heeft Rudyard Kipling het dan niet bij het rechte eind, waar hij in algemeenen zin de verzuchting slaakt:

„Oh, East is East, and West is West, and never the „twain shall meet". [2])

Maar na deze afdwaling moeten wij weer tot onze schrijvers terugkeeren, die in het laatste, Ve hoofdstuk van hun boek:

„Conclusion générale de l'étude sur l'interprétation occidentale de l'Histoire orientale" (blz. 93 en v.v.) de vele struikelblokken noemen, verbonden aan de studie van het Orientalisme welke van den

[1]) Door P. van Bemmelen, Voormalig Gemengd Rechter in Egypte. Door den schrijver toegevoegd aan „De Gids" van October 1886, Hoofdstuk „Koran en Islam", bldz. 13.
Wij meenen de lezing van dit interessante Gidsartikel te mogen aanbevelen, wijl daarin vele meeningsverschillen tusschen den schrijver en Dr. Snouck Hurgronje voorkomen ten aanzien van het wezen van den Islâm, naar aanleiding van laatstgenoemde's artikel onder den titel „de Islam" in „de Gids" van Mei, Juni en Juli 1886.

[2]) Barrack-Room ballads and other verses by Rudgard Kipling — fourty-fourth edition — Methuen and Co. Ltd. 36 Essex Street W. C. London, bldz. 76.

Gevraagd in alle plaatsen,
DAMES met eenige aanleg voor Teekenen of Schilderen, om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk les te geven en onze batikverven en toebehooren te verkoopen.
Firma TENZER, telephoon 4229, Fabriek van Batikverven, opgericht 1887, Noordeinde 139b. Den Haag.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraîchissements
185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

CORN. VAN DER SLUIJS
BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.
ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. 161 DEN HAAG.

beoefenaar van die wetenschap haast het onmogelijke vergt.

„Il manque", zeggen zij, „au savant du XXe siècle „la connaissance de trop de facteurs essentiels: le „sentiment de l'époque, de l'atavisme, de l'ambiance, „du climat, des coutumes, des besoins, des aspirations, „des sympathies, des haines etc....... et surtout la per„ception de ces forces mystérieuses, qui échappent „complètement aux investigations de la raison, et sous „l'influence desquelles agissaient les personnages „qu'ils étudient" (bldz. 94).

Hadden zij al het bovenstaande in het Nederlandsch geschreven, wij zouden zeggen, dat er geen woord Fransch bij was! Al dadelijk meenen wij hier, zij het ook ten overvloede, te moeten opmerken, dat schrijvers woorden niet van toepassing zijn op Dr. Snouck Hurgronje, die door hen ook zoo dikwijls wordt aangehaald.

Allerminst bedoelen wij hiermede bedektelijk hem hulde te bewijzen, wijl wij overtuigd zijn, dat die eminente geleerde, die Orientalist bij uitnemendheid, boven onzen lof verheven is.

Wie zijne vele werken gelezen heeft, heeft voor zich zelve de rustige zekerheid, dat Dr. Snouck Hurgronje op zeldzame wijze zich wist aan te passen aan, en in te leven in het Oosten, en hij de Oostersche mentaliteit wel geheel doorgrondt, zoowel in het Heilige land van den Islâm als in Ned.-Oost-Indië en zijn veelzijdige kennis en in het Oosten en in het Westen steeds bizondere aandacht trekt. [3])

In het laatste hoofdstuk van hun „essai critique" wenschen de schrijvers niets liever dan een eind te zien aan het nog verder uitspinnen van hetgeen betrekking heeft op de wordingsgeschiedenis van den Islâm.

„L'Orientalisme qui travaille exclusivement *sur le „cadavre*" pour ainsi dire, dans ces salles d'amphi„théâtre que sont les bibliothèques, devrait se restrein„dre aux travaux de pure *érudition*. Dans ce sens, „il a accompli une oeuvre immense et magistrale que „nous sommes les premiers à admirer, sans réserve. „Mais aujourd'hui, pour tout ce qui a rapport à l'Is„lam primitif, cette oeuvre peut être considérée com„me achevée et cet orientalisme sent que, sur ce ter„rain, il ne lui reste plus qu'à disparaître. Aussi, „ne voulant pas mourir, s'efforce-t-il de se rajeunir, „en adoptant une des méthodes les plus stériles de la „science historique moderne et en recherchant les thè„ses les plus paradoxales, mais en vain;"...... (bldz. 97).

Iets verder geven zij den weg aan, dien het Orientalisme zal hebben te volgen om 't gewenschte succes te bereiken. Het heeft thans toch weldra een zestigjarigen arbeid [4]) achter den rug.

„Qu'il laisse donc la place à un orientalisme vrai„ment jeune et décidé à travailler sur le vif, en „pleine lumière. L'orientaliste de l'avenir sera celui „qui suivra l'exemple du génial entomologiste Fabre, „disant aux savants officiels: „*Vous scrutez la mort*; „*je scrute la vie*". (bldz. 98).

Slechts met een paar woorden brengen de schrijvers ons in herinnering, dat de Arabische beschaving van veel grooter invloed dan de Grieksche is geweest op de evolutie van Europa gedurende de Middeleeuwen.

Prof. Dr. H. Brugmans zegt:

„Wie over de Middeleeuwen schrijft, heeft het oog „gevestigd op het Christelijk Europa, het Christenrijk, „zooals men nog veel later zeide. Men kan zich even„wel dat Christendom moeilijk voorstellen zonder altijd „aan de tegenstelling te denken, waarin het staat tot „een geheel andere cultuurwereld. Die cultuurwereld „is de Mohammedaansche. De christelijke wereld in „haar ontwikkeling en haar strijd is niet denkbaar „zonder de Saracenen, waartegen zij zich steeds had „te verdedigen met stoffelijke en geestelijke wapenen.

„Godsdienst, kunst, wetenschap, beschaving, maat„schappij, Staat, het is alles anders bij de Saracenen „dan bij de Christenen, niet in alle opzichten minder, „maar geheel anders.

„In de exacte wetenschappen hebben de Arabieren „het veel verder gebracht dan eenig Christelijk volk „der Middeleeuwen; het is karakteristiek, dat woor„den als chemie van Oosterschen oorsprong zijn, ge„lijk onze cijfers nog steeds de Arabische zijn. Hun „letterkunde bracht meesterstukken voort, die tot de „wereldliteratuur behooren. Hun maatschappij heeft „reeds in de Middeleeuwen een hoogere ontwikkeling „bereikt, dan de Europeesche; hun beschaving was „geen agrarische gelijk de Europeesche maar een mer„cantiele; het leenstelsel kent men in het Oosten niet; „daar was het geldbezit reeds regel geworden, toen „in het Westen nog nauwelijks iets anders dan grond„bezit bestond; daar was niet de edelman, maar de „koopman de leider der maatschappij". [5])

En de Arabische taal, die onveranderd heeft voortbestaan!, de schrijvers zijn daarover in niet geringe mate enthusiast en zij roemen hare schoonheid en het soupele en kernachtige in de navolgende bewoordingen:

„Au point de vue de la conservation, la langue „arabe offre un des exemples les plus extra ordinaires „qui soient connus. En effet, elle a été fixée par le „Corane de telle façon qu'un contemporain du Pro„phète, s'il ressuscitait de nos jours, n'aurait aucune „peine à se faire comprendre, dans tous les pays de „langue arabe.

„Et cela n'empêche pas cette langue si souple „„d'exprimer, dans le style le plus classique, toutes „les découvertes de la civilisation moderne".

De Arabische kunst, thans, hinkt wel een weinig achteraan bij zooveel goeds als wij boven van de Arabische beschaving hebben mogen gewagen. Waarom heeft de Islâm in welks heilig boek, de Koran, werkelijk zooveel aanmoediging van kunst voorkomt, haar niet bij voortduring bezield?

„Quant aux arts arabes, ils sont évidemment en „décadence. Néanmoins on recontre encore aujourd'hui „des artistes arabes admirablement doués et ayant „conservé les traditions de la grande époque". [6])

La grande époque, zij schijnt wel voor goed voorbij te zijn, maar wat zij eenmaal geweest is, haar hoogtepunt hebben wij te constateeren in de weergaloos schoone Moorsche kunst in Zuid-Spanje, zooals zij haar uitdrukking heeft gevonden in het Alhambra, dat belangrijkste monument van Moorsche bouwkunst te Granada, eens de illustre Moorsche hoofdstad. Een uitvoerige beschrijving van het Alhambra vinden wij in het mooie artikel „Granada" van een alleszins tot oordeelen bevoegd Indisch ambtenaar, die zijn indrukken daarin heeft weergegeven, toen hij voor dat verheven stuk Moorsche bouwkunst kwam te staan en door een verbijsterende bewondering werd aangegrepen. [7])

„Zóó iets schoons en zóó iets overweldigends als „het Alhambra, is nooit meer door menschenhanden „gemaakt. En hoeveel is er nog van vernietigd, niet „alleen door het Noodlot en door de slagen van den „Tijd, maar voornamelijk door de meest ongeloofe„lijke smakeloosheid, de geestelijke onbeschaafdheid en „gemis aan fijn gevoel van de successievelijke naza„ten der Christelijke overwinnaars, met als hoogte„punt van gemoeds-verruwing de illustre Karel V, on„zaliger nagedachtenis.

„Van wààr die inspiratie van een Keizerlijk hoofd, „bij de gratie Gods, om heele stukken van het Al„hambra weg te breken om er zelf een paleis neer te

[3]) Men leze van dr. C. Snouck Hurgronje, om hier slechts enkele werken en geschriften te noemen: Het Mekkaansche Feest, Leiden 1880; het Gids-artikel „de Islam", Mei, Juni en Juli 1886; Mekka, 2 Deelen, mit Bilder-Atlas, 1889; De Atjehers, ook in het Engelsch vertaald; Het Gajo-land en zijne bewoners; Nederland en de Islâm, vier voordrachten gehouden in de Ned.-Ind. Bestuursacademie, zie boven; Heilige Oorlog made in Germany, de Gids van Jan. 1915, enz. Zie voor een eenigszins volledige opgave van hetgeen Dr. S. H. geschreven heeft, de literatuuropgave in de groote Encyclopaedie van Ned.-Indië, onder de artikelen „Islâm" en „Koran".

[4]) Dr. A. Sprenger, de werkelijke promotor van deze methode (voor de geschiedenis van den Islâm) heeft zijn werk over Mohammed, „Das Leben und die Lehre des Mohammed" in 1865 uitgegeven. Zie noot bldz. 98).

[5]) Algemeene Cultuurgeschiedenis: Prof. Dr. H. Brugmans, De Middeleeuwen, geïllustreerd. Nederlandsche Bibliotheek. Uitgegeven door de Maatschappij voor goede en goedkoope lectuur, Amsterdam, Hoofdstuk VII, Byzantium, bldz. 209 en v.v. 711. De Arabieren veroveren Spanje — 912—961. Het Westersche Khalifaat onder Abd. Errahman III.

[6]) Zie noot bldz. 99.

[7]) Granada, (met fotografische afbeeldingen), door P. C. van der Wolk, in Elsevier's geïllustreerd Maandschrift van 1921, bldz. 369 en v.v.

C. P. A. NICOLAÏ
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

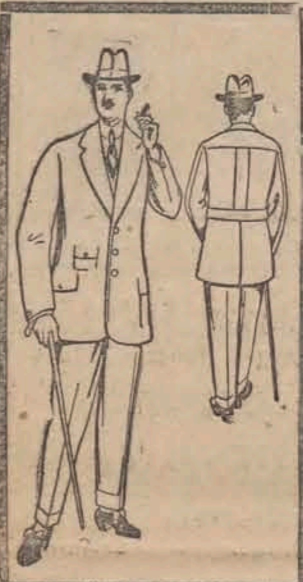
Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
C. PIERIK-VAN DER DRIFT
Schenkweg 300-302 Schiestraat 1
DEN HAAG
Chem. Wasscherij en Stoomerij

HOFLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren
Filiaal: 's-Gravenhage Heemskerckstr. 1a Tel. H. 3493. — Hoofdkantoor: Amsterdam Binnenkant 25 Interc. Tel. 389. — Filiaal: Arnhem N. Plein 15 Tel. 280. — Filiaal: 100 Gorinchem O. Vischmarkt Tel 61.
Prijscouranten worden op aanvrage gaarne toegezonden.
Voor Export speciale condities.

INDIË
Complete Uitrustingen naar Maat
Onze Indische ervaringen garandeeren U Indische modellen.
Witte Pakken van af f 12.50
De goederen door ons geleverd worden voor de bewerking eerst tweemaal gekrompen, zoodat wij krimpvrij garandeeren
VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT
G. J. HOFSTEE - ROTTERDAM
DELFTSCHEPOORTPLEIN 5
Vakkundige Bediening.

Wist U
dat wij drukken het Tijdschrift NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW
En ook
het bekende blad van Architect ED. CUYPERS HET HUIS OUD EN NIEUW ?
Dit bewijst
dat wij naast Handelsdrukwerk ook eerste klas Kunstdruk kunnen vervaardigen.
N.V. Drukkerij ten Hagen
Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MEUBELEN
INKOOP VERKOOP
FIRMA G. JONKER
1ste v. d. Boschstraat 77
's-Gravenhage Tel. Bez. 142
Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

E. ARNOUTS
'S GRAVENSTR. 1. TEGENOVER DE BONNETERIE

Ondergoederen
Sportcostuums
Regenjassen
voor
Dames & Heeren

BESCHIKBAAR.

PENSION V/H „TWED"
HOLLANDSCH-INDISCH RESTAURANT
Reinkenstraat 76-78 Tel. M. 2150
INDISCH SPECIALITEIT
Direct.-Eigenaar: C. G. OLIE, Ex-Dir. Adelphi Hotel, Singapore; Hotel Jansen, Semarang; Victoria-Hotel, Soekaboemi.
Levering van
Rijsttafel, Lunch en Diner
Scherp concurreerende prijzen. Vlugge en prompte bediening.
Levering aan huis zonder prijsverhooging
VRAAGT PRIJSOPGAVE.

BESCHIKBAAR.

Hadi Poestaka
Boekhandel en Uitgevers-Maatschappij
PRINSESTRAAT 47 DEN HAAG

Bij ons in voorraad:

37 gekleurde Wayangfiguren

in portefeuille (DARAH BHARATA, een verzameling van —, voorstellende hoofdpersonen uit de Wayang-Poerwa, geteekend door R. Soelardi onder leiding van Zijn Hoogh. Prins Prangwadono, Mangkoe Nagoro VII, met toelichting in Hollandsch en Javaansch).

PRIJS per stel . . . . . f 5.50.

Deze uitgave dient om kringen, die tot nu toe vreemd stonden voor het Wayangspel, doch wel belangstelling hebben, eenigszins te oriënteeren. Dit werk komt de leemte aanvullen in de kennis, vooral van het Europ. publiek, omtrent de unieke Wayangkunst der Javanen.

Adverteeren doet verkoopen.

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
Uitsluitend Indische Tafel.
Directeur: J. VAN GEEMERT.

„zetten, waardoor groote gedeelten van de Moorsche „schepping overweldigd werden door een plomp, maar „bovenal blufferig bouwwerk, dat ten doel had den „geheelen heuvel en 't geheele Alhambra te overscha-„duwen. Wonen zou hij er nooit; er is weinig aan ge-„werkt en het is nooit klaar gekomen. Het was een „uiting van geestelijke barbaarschheid, van Konink-„lijke bluf, de wraak van den overwinaar tegenover een „cultuur waarvan hij de ongenaakbare superioriteit „voelde; de kleinzielige ergernis over een zóó verheven „gedenkteeken eener beschaving, die wel overwonnen „en vernietigd, maar nooit uitgewischt zou worden en „waarvan hij voelde, dat het Christendom nooit in „staat zou zijn iets gelijkwaardigs er voor in de plaats „te geven".

Met het citeeren van deze passage uit van der Wolk's „Granada" zijn wij ook aan het eind gekomen van onze bespreking van het boekje van de schrijvers E. Dinet (Nasz-Ed-Dine) en Sliman ben Ibrahim, zij, die volgens de bibliographie reeds een werk over het leven van Mohammed, den Profeet van Allah „La vie de Mohammed, Prophète d'Allah" uitgegeven hebben.

Onnoodig, komt ons ten slotte voor, hier verder in beschouwingen te treden, waarom hun boekje ons sympathiek is, waarom wij de lezing daarvan kunnen aanbevelen. Wij, die lange jaren in Ned.-Indië geweest zijn, er onze beste levensjaren doorbrachten, hebben waarlijk gelegenheid te over gehad om, in de verschillende deelen van den Archipel, het Islamisme van een goede zijde te leeren kennen.

Het overgroote gedeelte der Indonesiërs belijdt den Islâm en wordt meer en meer doortrokken van den geest van dien godsdienst, die in algemeenen zin een groote mate van verdraagzaamheid aan den dag legt jegens andersdenkenden, al zal ook naar onze overtuiging wel nimmer de kloof tusschen de leer van Christus en die van Mohammed te overbruggen zijn.

Dr. A. Sprenger zegt in „Das Leben und die Lehre des Mohammad", 1 Bd, pag. XIV:

„Den schönsten Theil meines Lebens habe ich im „Orient zu gebracht, und die theuersten und innig-„sten Freunde, welche ich je gehabt habe, waren „Moslime".

A. R. v. O.

Ingezonden Stukken.

Wat is de Waarheid?

In het begin van zijn artikel „De proef op de som" in „Oost en West" No. 35 heeft de heer Koning het over een Aneta-telegram, meldende, dat de *dessa-hoofden* den administrateur der suikerfabriek „Madjenang" hebben verzocht haar niet stop te zetten.

Later, in het met volle instemming aangehaalde commentaar van het Alg. Hbl., doen *hoofden en bevolking* dat verzoek.

Wat is nu de waarheid?

Is het eerste juist, dan hangt de heele redeneering in de lucht om de eenvoudige reden, dat de dessahoofden veel geldelijk voordeel van den grondverhuur hebben.

Zelfs in het tweede geval is het artikel niet overtuigend, omdat de bevolking van Madjenang de kans op misoogst, die daar zeer groot is, natuurlijk liever zelf niet wil loopen en daarom haar gronden gaarne aan de fabriek verhuurt.

Dat de schrijver over den heer Cramer op zoo'n minachtenden toon spreekt is zeer te betreuren. Zijn betoog, dat, niettegenstaande de door mij aangewezen vergissing, toch al zwak is, wordt er niet sterker door.

E. J. VAN DIJK.

Apeldoorn, 2 September 1922.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Indië en Amerika.

Tijdens het verblijf van den heer Pablo Homs te Medan schreef de *Sum. Post* een en ander over den handel tusschen Amerika en Indië en wees daarbij op het feit, dat Amerika, hoewel niet minder dan 30 procent van alle Indische landbouwproducten opnemende, deze groote hoeveelheid goederen niet rechtstreeks, doch via Europeesche markten en havens van Ned.-Indië betrekt.

Thans schrijft het blad — van 13 Juli — o.m.: Onlangs is dezelfde quaestie te New-York, in een bijeenkomst der Nederlandsche Kamer van Koophandel aldaar, ter sprake gebracht door den heer *John Fowler*, regeerings-adviseur voor handelsaangelegenheden. (Een excerpt van die rede geeft het *Soer. Hbl.* van 10 en 11 Juli. *Red. K. W.*).

De heer Fowler zeide o.a.: „De Amerikanen behooren tot de grootste consumenten der Oost-Indische producten, met uitzondering van suiker, en het schijnt in het belang te zijn van de exporthuizen om zooveel mogelijk de producten, die wij gebruiken, *via Nederland* te verzenden. Wij hebben reeds zeer groote hoeveelheden direct gekocht en koopen nog steeds direct van Java. De mogelijkheid bestaat, dat de tijden voor goed voorbij zijn, dat alle Indische producten via Nederland moesten komen naar de Ver. Staten. Doch de stoombootmaatschappijen en haar bondgenooten zullen er alles op zetten om te behouden wat zij hebben en de vroegere toestanden weer in te voeren."

De correspondent van de „Telegraaf" te New-York, die het overzicht gaf van de rede van den heer Fowler, voegde daaraan toe: „Het [illegible] wordt meer dan tijd, dat wij in Amerika een *In*[illegible]*en handelsvertegenwoordiger* krijgen, die voor de belangen van Indië op kan komen. Het wordt tijd, dat men den Amerikaanschen businessmannen goede inlichtingen geeft omtrent de kansen, die er voor hen bestaan om met hun artikelen, machinerieën enz., naar Indië toe te komen. Dien weg moeten wij nolens volens inslaan. Iedere kunstmatige tegenwerking is in het nadeel van Indië en lang niet in het voordeel van Nederland, al lijkt dat oogenschijnlijk zoo voor hen, die zich blind staren op het voordeel van enkele groote maatschappijen."

De benoeming van een Indischen handelsvertegenwoordiger kan in Amerika zeker een uitnemend middel zijn voor een Indische propaganda in Amerika, als door haar bedoeld. Inderdaad is de lange weg, welke onze uitvoerproducten afleggen alvorens het land te bereiken, dat daarvan een derde deel consumeert, iets onnatuurlijks. Voor sommige producten, als de tabak der Oostkust van Sumatra bijvoorbeeld, waarvoor fancy-prijzen moeten kunnen worden bedongen, zal een centrale markt op een bepaalde plaats, en dan liefst in Nederland behouden moeten blijven. Doch voor rubber, koffie, suiker, thee geldt deze overweging niet.

't Gaat er natuurlijk niet om om de Nederlandsche belangen ten deze te schaden. Waarom zouden dezelfde deskundige koopmanshuizen, welke thans de Indische producten in Nederland distribueeren, zich niet kunnen blijven belasten met de distributie van het derde deel voor Amerika, maar dan in Amerika zelf? 't Gaat erom de Indische voortbrengselen met zoo min mogelijk onkosten en zoo gering mogelijk tijdverlies te brengen in het huis van den werkelijken consument. En, wat het belang der Nederlandsche stoomvaartmaatschappijen ten deze betreft — waar Amerika zelve niet slaagt in het creëeren van een eigen overzeesche handelsmarine, zouden 't immers weder om zeer wel de Nederlandsche reederijen kunnen zijn, die het vervoer van 30 procent onzer producten rechtstreeks naar Amerika zouden verzorgen, met als rijke retourvracht den export van Amerika rechtstreeks naar Indië, welke vanzelf zal toenemen bij het tot stand komen van directe handelsbetrekkingen tusschen de beide landen.

Het hotelwezen te Batavia.

Volgens de *Loc.* van 13 Juli doet de malaise zich ook voelen in het hotelwezen. Het aantal logé's is zeker met meer dan dertig procent verminderd. Een kamer vooruit bestellen is niet meer noodig. De Van buiten de stad komt haast niemand meer.

CASTRICUM N.H
Mooie Duin-Wandelingen
Hotel „DE RUSTENDE JAGER"
Pension f 3.50 per dag.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD"
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg. 81
Huis van den 1sten Rang

Grand Hotel Restaurant
in „Central"
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie

Tel. 1187 Marnix **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling **INDISCHE KEUKEN**
Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,
Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.
Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

„losse gasten" zijn op zijn minst gereduceerd tot de helft en het annexe auto-bedrijf maakt op zijn hoogst de kosten goed. De groote zaken hebben altijd nog behoorlijke winst, al is het dan niet meer zoo overvloedig als een jaar geleden, maar ongelukkig zij, die, rekenende op het voortduren der toestanden van toen, nieuwe hotels opgericht hebben, in de verwachting, dat de afval nog altijd een meer dan behoorlijk bestaan zou opleveren.

De daling van het prijsniveau.

In het *Bat. Nbl.* bespreekt *Civis* aan de hand van de gegevens door de regeering aan den Volksraad overgelegd en met handelscijfers de daling van het prijsniveau en constateert, dat het publiek langzamerhand zijn gevoel voor verhoudingen terugkrijgt en gaat koopen, waar het 't goedkoopst terecht kan. Dit, in samenwerking met andere stabiliseerende factoren, brengt ons in de goede richting. Intusschen zijn deze cijfers weer verouderd en geeft *Civis* ook, die voor Juli 1922 gelden:

		Ult. 1916.	Ult. 1920
Rundvl. beste qual. p. p.	f 1.20	f 0.50	f 1.—
Varkensvleesch p. katti	„ 1.10	„ 0.60	„ 1.50
Aardappelen, p. katti	„ 0.15	„ 0.18	„ 0.16
Eieren 10 st.	„ 0.70	„ 0.45	„ 1.—
Melk p. fl.	„ 0.35	„ 0.20	„ 0.40
Brood 1/1	„ 0.30	„ 0.24	„ 0.36
Boter 5 p.	„ 5.50	„ 5.50	„ 7.50
Kaas 1/8	„ 1.—	„ 1.—	„ 1.75
Klapperolie p. fl.	„ 0.45	„ 0.45	„ 0.90
Rijst, inh. gantang	„ 1.80	„ 1.20	„ 1.92
Slachtkippen	„ 0.80	—	„ 1.10

Van een prijsdaling van belang mag dan, naar de appreciatie van sommigen, nog niet gesproken kunnen worden, zij demonstreert zich in den groothandel zeer scherp en laat duidelijk haar invloed gelden op den kleinhandel, vervolgt de schrijver. Daar komt bij, dat de algemeene daling op de wereldmarkt eerst nu ook degelijk zijn beteekenis gaat krijgen voor Indië, waar immers ook de crisis verschijnselen zich eerst op een belangrijk later tijdstip dan in Europa deden gevoelen. Dit blijkt ook uit de gegevens der douane. Ten slotte zal de daling van de koopkracht van een deel der bevolking de concurrentie zeer belangrijk verscherpen, zijn de oude voorraden grootendeels geliquideerd en worden deze langzamerhand door nieuwen, veel goedkooper import vervangen.

Vleesch uit Australië.

De veeartsen Drs. van Lenshoek en Hellemans hebben vanuit Batavia een studiereis naar Australië gemaakt. De beide heeren hebben, volgens de *Java Bode* van 6 Juli, voornamelijk nagegaan hoe het met het vleeschvervoer en de vleeschvoorziening in Australië gesteld is. Het vee komt voornamelijk van Derby en gaat vandaar naar andere plaatsen in Australië, zoo ook naar Fremantle.

Nu is het merkwaardige hiervan, dat het Australische vleesch, dat door in Indië gevestigde firma's uit Australië wordt betrokken, te Batavia veel duurder wordt verkocht dan bijvoorbeeld in Perth, terwijl de vrachtprijzen naar deze plaats even hoog zijn als die naar een Indische haven.

De detailprijs van het vleesch in Australië bedraagt gemiddeld 60 cent per pond en te Batavia f 1.20 tot f 1.50. Dit groote verschil voor Batavia weet dr. Hellemans aan het feit, dat de firma Jenne te Batavia het monopolie bezit.

Een zelfde toestand heeft men ook in Perth gekend, maar daar werd het monopolie gebroken, doordat het gouvernement zelf de veevenduties in handen nam en ook de slachtplaats exploiteerde, terwijl eveneens stallen werden ingericht voor de van elders geimporteerde dieren.

De prijzen voor de vruchten zijn als volgt: appels 25 cent per Eng. pond, peren 30 c., druiven 25 tot 30 c., sinaasappelen 60 c. per dzn. en navelsinaasappelen f 1.20 per dzn. Men weet hoe hoog de prijzen te Batavia zijn voor het Australische fruit. De oorzaak daarvan wordt door dr. H. gezocht in het feit, dat de aanvoer veel te gering is, omdat te Batavia de gelegenheid ontbreekt om groote fruitzendingen behoorlijk op te slaan.

Pelantoengan.

Er zijn vijftigduizend leprozen in Ned.-Indië, schreef de heer *Tillema*. Geen wonder, dat de nieuwe behandeling der leprozen in Pelantoengan met injecties met de collobiase van chaulmogra-olie de volle aandacht trekt. In een artikel over *Pelantoengan* van den heer *de Keizer*, in de *Loc.* van 7 Juli, lezen wij thans o.m., dat deze geneeswijze, nu zij eenige maanden wordt toegepast, geen resultaten heeft opgeleverd.

Toen men pas met de injecties was begonnen — de patiënten geven zich voor de geneeswijze vrijwillig op — constateerde men na korten tijd verbetering. Wonden, die jarenlang open waren geweest, sloten zich, en ledematen, die geheel stijf en stram waren, konden buigen en bewegen. Er ging een beving van hoop door het dal van Pelantoengan. Er was opwinding en blijdschap bij velen: nu zou dan eindelijk de genezing komen. Want terwijl de Javanen zich geheel gewend hebben aan hun lot en de plaats, die het hen ter woon wijst, sterft in de harten der anderen de hoop nimmer.

Doch toen men voortging, zag men langzaam, in stede van verdere verbetering, weer achteruitgang komen. De dokter, die de injecties gaf, zag onder zijn handen alles wat hersteld was, weer verdwijnen, en thans zijn de met injecties behandelde patiënten er eer erger dan beter aan toe dan voorheen.

Het is niet mogelijk de schrijning te begrijpen van dit leed: de gewekte hoop op genezing, het gevoelen van verbetering en het stralend uitzicht op teruggaan naar de wereld — en de ontgoocheling, het verdwijnen van de verbetering, het vervliegen van de hoop. Het was als waren de bergwanden een wijle teruggeweken om een schoon en zonnig verschiet te openen — en zich dan weer te sluiten, hoog, zwijgend en onverbiddellijk.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De vrije omgang tusschen jonge Bataksche mannen en vrouwen en het daarmede in verband staande huwelijk.

II (Slot.)

Het verloofde meisje wordt daarna naar de woning van hare aanstaande schoonouders gebracht, alwaar de gezamenlijke familieleden hare komst afwachten.

Op den avond van dien dag worden dan 2 afgevaardigden gezonden naar de ouders der bruid, bij welke gelegenheid de koopsom in geld en een geweer worden aangeboden.

De toespraak, die daarbij gehouden wordt, luidt ongeveer als volgt:

Mijnheer!

Onze zoon is ten uwen opzichte in zijn gedrag te „kort geschoten, door roof van uwe dochter, die „thans in ons huis verblijf houdt.

„Wij erkennen onze schuld en zijn deswege hier „gekomen om te vernemen welke straf zal worden „opgelegd, hetzij in den vorm eener geldboete, dan „wel op andere wijze.

„De overgave van dit geweer is het bewijs, dat „wij ons aan u overgeven."

De vader van het verloofde meisje krijgt al spoedig een glimlach op zijn gelaat, verzamelt de familieleden en de oudsten in het dorp en verklaart in hunne tegenwoordigheid, dat zijne dochter naar het huis harer aanstaande schoonouders kan vertrekken, terwijl de vastgestelde koopsom in geld in ontvangst wordt genomen.

Hij zelf neemt daarvan ongeveer 90 pCt. en de resteerende 10 pCt. is voor de aanwezigen.

Dit laatste gedeelte van de koopsom wordt als „herinneringsgeld" beschouwd en kan later als wettig bewijs, ook voor den rechter, dienen, voor het geval verwikkelingen ontstaan.

Na de ontvangst van het geld geeft de vader een schriftelijk bewijs af dat zijne dochter in het huwe-

Maison van Wijk
Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Diners en Soupers.
135 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

BESCHIKBAAR.

Fa JOS. BROUWERS
Wijnhandel
Hoofdkantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG TEL. H. 4013
Bourgogne Mousseux
L. RENAUDIN
Champagnes
CHARLES RIVART
Beste en meeste aanbevolen voor de tropen.
Hoofdvertegenwoordiger voor Ned.-Indië
C. DE KONINGH
MEDAN HOTEL MEDAN

Parkhotel
van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
170
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.
Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Tel. Interc. H 447.
137
Hotel de Bellevue
Bezuidenhout 15
's-GRAVENHAGE

Fabriek van 14
FORNUIZEN
met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gestichten, enz.

Fa P. J. MEIJS & ZOON Hofleveranciers
Wassenaarschestraat 1, 3, 5, SCHEVENINGEN
Telef. Interc. 654

Adverteeren doet verkoopen.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal . . . . . ƒ 80,000,000.-.
Statutaire Reserve . . . . - 19,445,211.-.
Buitengewone Reserve . . . - 22,660,000.-.

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten.
Incasseeringen en Financieeringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 474 en 475
DEN HAAG

BESCHIKBAAR.

216a
HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER BEVERWIJK, BLOEMENDAAL EDAM, HILLEGOM, HOOFDDORP, LISSE, PURMEREND IJMUIDEN, ZANDVOORT

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Commanditaire Bank- en Handelsvereeniging
VISSER & Co.,
's-GRAVENHAGE -:- Thomsonlaan 31.
Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.
Postcheque- en Gironummer 47262. 17
Verricht alle Bankzaken.
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

lijk kan treden, waarvoor de noodige voorbereidende maatregelen kunnen worden genomen.

Behooren de ouders tot zekeren maatschappelijken stand, die in geldelijken welstand verkeeren, dan duurt het huwelijksfeest van 7 tot 14 dagen.

Er wordt muziek gemaakt en gedanst en de talrijke genoodigden onthaald op het vleesch van den buffel, die speciaal voor deze gelegenheid wordt geslacht.

De verdeeling van dit vleesch geschiedt volgens eene bepaalde regeling.

De bruid en bruidegom worden in de woonplaats rondgeleid en ontvangen, thuis gekomen, de gelukwenschen voor de toekomst, waarbij de hoop wordt uitgesproken, dat de nakomelingschap zal bestaan uit 33 kinderen, n.l. 17 jongens en 16 meisjes.

Zijn de ouders minder vermogend, dan kan ook met het slachten van een geit worden volstaan en is het aantal genoodigden uit de omliggende kampongs geringer.

Het voorafgaande, zegt de schrijver, geeft zoo om en bij de gebruiken weer, die gevolgd worden bij huwelijksaanzoek en huwelijksvoltrekking, voor het geval de ouders van het meisje hunne toestemming geven en alles regelmatig verloopt.

Doch in den tegenwoordigen tijd neemt men zeer dikwijls waar, dat de jongelieden voor de rechten der ouders en hunne finantieele belangen uit den weg gaan en dan doen, zooals hun het beste dunkt.

Speelt men in het normale geval van een huwelijksaanzoek gewoonlijk comedie door te spreken van meisjesroof, deze imitatie-roof wordt werkelijke roof, wanneer de jonge man het meisje schaakt, uit vrees voor eene weigering van de zijde der ouders, dan wel uit geldgebrek of anderszins.

Er ontstaat dan in den regel een breuk in het gezin tusschen ouders en dochter, die evenwel kan worden verzacht, wanneer de jonge man door 2 afgevaardigden terstond aan de ouders van het meisje kennis geeft, schuld bekent en door het aanbieden van een geweer blijk geeft zich te willen onderwerpen aan hetgeen de ouders van het meisje zullen beslissen.

En, aangezien in den regel dergelijke verwikkelingen, na behoorlijke en vormelijke besprekingen, door betaling van zekere geldsom kunnen worden opgelost, komt het geschil gewoonlijk wel terecht.

Blijken de ouders te volharden in hunne weigering om toestemming tot het huwelijk te geven, dan bestaat er toch nog wel een uitweg, wanneer de jongelieden zich naar den Mohamedaanschen geestelijke begeven en dezen verzoeken het huwelijk te sluiten.

De priester geeft aan dat verzoek wel gevolg als het hem blijkt, dat beide partijen uit wederzijdsche genegenheid zich aan elkander willen binden.

Gedwongen huwelijken zijn bij de Bataks zeer zeldzaam.

De Bataksche vrouw trouwt in den regel uit genegenheid.

Haar te brengen tot eene huwelijksscheiding is moeilijk.

Zij gevoelt zich als gescheiden vrouw beschaamd.

Komt toch eene scheiding tot stand, dan is het niet krijgen van nakomelingschap daarvan de reden.

De Batak is in den regel niet polygaam aangelegd.

De tegenwoordige Bataksche weduwe wil niets liever dan hare kinderen opvoeden in intellectueelen zin, in de hoop dat zij haar zullen kunnen onderhouden, zoodra zij wegens te hoogen leeftijd niet meer werken kan.

Zij behoort tot die soort van vrouwen, die ook zonder bijstand van den man geld kan verdienen.

Ingeval van scheiding worden de bezittingen gelijkelijk verdeeld.

Gaat het verzoek om scheiding van de vrouw uit, dan behoeft door den man eene bestaande schuld, ter zake van het niet geheel voldoen der koopsom, niet te worden betaald, doch, als de man verlangt te scheiden, moet de geheele koopsom eerst worden voldaan.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
:-: Safe-Inrichting. :-:

UTRECHTSCHE BANKVEREENIGING
OPGERICHT 1873.
Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT
Behandelt alle Bankzaken.
Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.
De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW, W. RIJKSEN Gzn.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Het Bolsjewisme in Centraal-Azië.

De burgeroorlog in Groot-China, de telkens uitbrekende opstanden in Engelsch-Indië, de regeling van de geëmbrouilleerde zaken in Klein-Azië en de inmenging van de Japansche Regeering in de Siberische aangelegenheden, zijn o.m. de ingewikkelde politieke vraagstukken in Azië, die om eene oplossing vragen en de bron kunnen zijn voor meerdere ernstige onrust in dat werelddeel.

Bovendien hebben de Regeeringen van West-Europa de handen vol met het zoeken naar regelingen, die moeten leiden tot het herstel van Europa, tot de afwikkeling van het geldvraagstuk van Duitschland, meer in het bijzonder ten opzichte van Frankrijk en tot het oog in het zeil houden van de gevolgen van het verdrag van Rapallo, dat Duitschland moet doen herleven.

En, bij al die hangende en moeilijk op te lossen kwesties moet men thans, zegt de overzichtschrijver in de „Perniagaän" van 6 Mei 1922, ook nog vreezen het gevaar, dat uit Rusland dreigt, tengevolge van de sterke propaganda, welke door de Sovjet-Regeering te Moskou wordt uitgeoefend in het belang van de verspreiding op groote schaal harer communistische beginselen in Centraal Azië.

De groote steun, waarover Rusland ten deze beschikt, is, volgens den schrijver, die van Enver Pasja, die, in zijn werk geschraagd door de Nationalistische Partij te Constantinopel, de kunst verstaat op scherpzinnige wijze enthousiasme te wekken en het land in rep en roer te brengen.

De nieuwsbladen vermeldden reeds herhaaldelijk zijn dood.

Latere berichten meldden zijne aanwezigheid dan hier, dan daar, totdat hij onlangs plotseling te Bokhara verscheen als hoofd van de troepenmacht der Sovjet-Regeering te Moskou.

Het plaatselijk bestuur vluchtte naar Afghanistan voor die macht, waarbij zich vele gelukzoekers hebben aangesloten, terwijl zij in sterkte wordt aangevuld door de bergbewoners in die streek.

Tegelijkertijd brak te Teheran eene werkstaking uit van het politiepersoneel.

Het werd door andere lieden vervangen, doch toen het bleek dat de Perzische Regeering over geen voldoende geldmiddelen beschikte om de bezoldigingen te betalen, kwam ook dat personeel in opstand en legde het werk er bij neer.

De onrust, die toen ontstond, gaf aanleiding tot het vermoeden, dat weldra de revolutie zou uitbreken.

De Europeanen, die in Perzië verblijf houden, zegt de schrijver, zien den toestand niet zoo ernstig in, doch de Westersche Mogendheden denken er anders over en maken zich ongerust over den loop, dien de zaken in Perzië zullen nemen, niet het minst met het oog op de nabuurschap van het Engelsch-Indische Rijk, van waaruit een algemeene opstand, onder Russische invloeden, gemakkelijk Centraal-Azië kan bereiken.

Bokhara is thans een Sovjet-Republiek.

In het jaar 1886 kwam het Bokharagebied met Russische machtsontwikkeling onder Russischen invloed en Russische leiding en dat is tot heden zoo gebleven.

Aantasting harer souvereine rechten zou onmiddellijk tot krachtige inmenging van de zijde van den Russischen Volkscommissaris Trotsky aanleiding geven en tegen den zin van Engeland diens invloed versterken.

De Europeesche Westersche Mogendheden zien in de verspreiding van de communistische denkbeelden in Centraal Azië door Rusland een ernstig gevaar en zijn doende die beweging, die over Siberië naar Engelsch-Indië moet leiden, in bepaalde banen te sturen.

Een gevaarlijk individu (?)

Blijkens de mededeeling, voorkomende in de „Perniagaän" van 8 Mei 1922, is den 6en dier maand te Weltevreden aangehouden de persoon van Doeve, leider van het kantoor „Marcona".

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 20.000.000.-

ONDERLINGE LEVENSVERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst. 213

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. v. E. H.**

Vroeger als politie-opziener te Batavia werkzaam in de sectie Pasar-Baroe, werd hij, wegens onregelmatige handelingen, uit den dienst ontslagen en richtte hij een kantoor op, dat als een soort geheim politiebureau moest worden beschouwd, waar men o.m. inlichtingen kon krijgen in zake de galante affaires, die zich ter hoofdplaats van Ned.-Indië afspeelden.

Alle verloofde meisjes konden op die wijze te weten komen hoe de stand van zaken der verloofde mannen was.

Op den dag der aanhouding had hij een circulaire rondgezonden in de stad, waarin kennis werd gegeven, dat hij het nieuwsblad „De Awasbode" uitgaf met eene eerste oplaag van 20.000 exemplaren en waarin hij de onderwerpen der Bataviaasche politiek zou behandelen.

Dat de hoofdcommissaris van politie daarin zou worden besproken, sprak van zelf.

Op grond van welk motief Doeve werd aangehouden is nog niet bekend; onwaarschijnlijk is het echter niet, dat men het beter vond al vast beslag te leggen op een individu, dat ook te Soerabaija reeds het een en ander op zijn kerfstok had, toen hij daar nog in dienst was.

Een later bericht meldt, dat geen bevel tot inhechtenisname is gegeven; wel dat de „Awasbode" in beslag is genomen en dat alleen proces-verbaal is opgemaakt.

Doeve zal zich dus voor den rechter hebben te verantwoorden.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Koloniaal Tijdschrift.

No. 5, Sept. '22. Aanteekeningen omtrent Japan's koloniale politiek, door W. Bakker GHzn. — Aanteekeningen betreffende Ceramsche Alfoeren-eeden, door G. L. Tichelman. — Het crediet in de Indische volkshuishouding (Openbare les, gehouden bij de aanvaarding van het lectoraat in de koloniale economie aan de universiteit van Amsterdam op 5 Mei 1922), door G. Gonggrijp. — Burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor ambtelijke fouten, door J. C. Vergouwen. — De Pandji-roman. Academisch proefschrift door W. H. Rassers, besproken door C. S. — Europeesch pauperisme in Indië, door S. Kalff. — Sasaksche spreekwoorden en zegswijzen, door A. W. L. Vogelesang. — Kroniek, door Libertus Veritas (Indië en de verkiezingen. — Nieuwe opleiding en hoogere vorming. Enz.) — Vreemde koloniën, door S. — Koloniale literatuur (Th. B. van Lelyveld, De Javaansche danskunst), door G. — De Leidsche examens. Nieuwe regeling.

Oostersch Genootschap in Nederland.

Bij E. J. Brill te Leiden is verschenen het verslag van het tweede congres van het Oostersch Genootschap in Nederland, gehouden op 20 en 21 April 1922. Het bevat min of meer uitvoerige overzichten van de bij die gelegenheid gehouden voordrachten, waarvan de volgende betrekking op Oost-Indië hebben. Oude plaatsnamen op Java, door Prof. T. J. Bezemer. — Twee bijzondere Niassche adoes, door Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan. — Eene verklaring van het Karo-Bataksche doodenfeest" (pekocaloeh), door M. Joustra. — Een bas-relief van Prambanan, door P. V. van Stein Callenfels. — Een oud-Javaansche bewerking van de Bhagawadgita, door R. Ng. Poerbatjaraka. — Recente monumenten-restauratie op Java, door H. F. E. Visser.

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift.

Deel XV, afl. 8, Aug. '22. Hervorming van de Boschinrichting, door W. Zwart. — Boschinrichting in Nederlandsch-Indië, door H. Oosterling. — Uitgestrektheid der aaneengesloten jaarlijksche kapvlakte, door H. Oosterling. — Zoölogische bijdragen, door L. Kalshoven (Inleiding. — I. Een topboorder bij Artocarpus-soorten. — II. Vernieling van de vruchten van Tectona grandis L. f., door vogels en zoogdieren). — Het materiaal der schepen, genoemd in de Ling-Wai-Tai-Ta, door T. Altona. — Boschcultuur en kweekerij bij Tengkeh (Sumatra's Oostkust), door F. H. Hansen. — Artikel 61 van het Regeerings-Reglement †, door E. H. B. Brascamp. — Boekbespreking (Het stroomgebied als economische en politieke eenheid, door Holle). — Literatuur overzicht.

Teysmannia.

Jaarg. 33, afl. 4. Paddestoelen die de Inlander eet, en die hij niet eet, door C. van Overeem. — Het verdelgen van onkruid op wegen en pleinen, door P. Dakkus. — Onderzoek naar de eigenschappen en de bereidingswijze van sandelolie (voorafgegaan door gegevens over het voorkomen van sandelhout in den Archipel, de winning van het ruwe product en den handel), door A. Rojdestwensky. — Boekbespreking. (De nuttige planten van Ned.-Indië, door K. Heyne. Deel I, 2e druk, besproken door Dr. W. G. Boorsma). — Sprokkelingen op landbouwgebied (Wenken voor de zaadbehandeling bij de Deli-tabak. — Toprot van den klapper. Enz.).

Sluyters' Monthly.

De Aug. afl. is weder zeer fraai geïllustreerd. De voorplaat „along the coast of the isle of Bali" is bijzonder mooi ('t is werkelijk jammer dat bij het inbinden van een volledigen jaargang die 12 prachtige platen van den omslag der maand-afleveringen komen te vervallen). De inhoud bestaat uit de volgende bijdragen: With the camera through the isle of Lombok, by capt. L. C. H. Horsting. — Some notes of French Indo-China, by Waldemar Kaptein. — Malay pantuns, by J. F. Augustin. — To the everlasting fires of mount Marapi (Sumatra), by A. H. B. Bünnemeyer. — The battik industry, by Ph. T. Jurgen. — A monument of religious tolerance (de Willemskerk te Batavia), by S. Kalff. — Van de illustraties met korte onderschriften noemen we: Javanese royalty at home. — The Javanese „gamelan". — The aren or sugar palm. — Various impressions of the Balinese as seen by a Dutch artist (W. Dooyewaard). — Two reliefs of famous Borodudur. — Ten slotte de portretten van de bij een vliegtocht verongelukte journalisten C. A. Gerritsen en C. Borst.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Deel 62, afl. 3. Chirurgische tuberculose en zee-klimaat in Indië, door Tj. Wieberdink. — Over het primair levercarcinoom in de tropen, door E. P. Snijders en M. Straub. — Onderzoek naar het voorkomen van ankylostomenlarven in den grond in kampongs te Batavia, door Dr. J. A. de Nooij. — Bier en scheurbuik, door B. M. van Driel. — Extract uit het jaarverslag van het Centraal Militair Geneeskundig Laboratorium over het jaar 1921, door S. L. Brug. — Verslag van een onderzoek naar de kiemdoodende kracht van chinosol en superol, door S. L. Brug en Dr. G. Korthof. — Onderzoek naar de bruikbaarheid van een Jewell-filter in de tropen ter reiniging van kali-water, door Dr. G. Korthof. — Coccidiose bij den mensch, door S. L. Brug. — Een geval van angiosarkoma van de lever, door J. K. den Heyer. — Tetrachloorkoolstof als mijnwormmiddel, door Dr. W. J. Bais. — Eenige gevallen van zenuwlijden na „Viris fixe"-behandeling, door Dr. F. H. van Loon.

Ned.-Indisch Rubbertijdschrift.

7e Jaarg. No. 10, 1 Aug. '22. De bruine bastziekte van Hevea Brasiliensis, door P. E. Keuchenius (vervolg). — Het Stevenson Rubber-Rapport. — Een en ander over rubberverpakking. Lezing, gehouden door ir. J. C. Hartjens. — De rubberrestrictie, door G. F. Bodde. — De rubbercultuur der toekomst. — Survival of the fittest, door Vorstelman (handelt over rubberproductiebeperking). — De instandhouding van rubberondernemingen, door R. Broersma (ontleend aan de „N. R. Ct."). — Een stem voor inkrimping, door Sanders.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 22. Huisvesting in Indië (vervolg), door N. — Het vliegongeluk op Antjol, 8 Juli (met de portretten der verongelukten). — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Paedagogie, door Marie Jacques.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

7e jaarg. No. 3, 21 Juli '22. Resultaten, verkregen met tappen om den anderen dag op een derde, door J. van Baalen. — Hollandsch melkvee in Ned.-Indië, door Dr. 't Hoen. — Copra bereiding, door W. D. — Waar men de schatten der zee niet verwaarloost, door D. N. (Mededeelingen over Japansche visscherij). — Voorkomen, winning en toepassing van Chilisalpeter (slot), door Eu. — De cacao-industrie in Ecuador, door P. H. B. — Kedirische Landbouwvereeniging. — Vereeniging van Administrateurs. — Een en ander over rubberverpakking. Lezing, gehouden door ir. J. C. Hartjens. — De rubber-restrictie, door G. F. Bodde. — De rubbercultuur der toekomst. — Veeteelt. Iets over de epidemiologie van de Surra, door P. Zijp. — Eenige opmerkingen inzake de toepassing van Bayer 205 bij Surra, door Dr. C. Bubberman. — Volksraad. De toestand in de groote cultures. — Bevordering van land- en tuinbouw ter Oostkust van Sumatra.

Indisch Militair Tijdschrift.

Jaarg. 1922, No. 7. Het gebruik van vliegtuigen in den oorlog te land, door R. N. de Ruijter van Steveninck. — De techniek van het schieten met zware mitrs, in verband met het S. V. Mitr. en R. E. Mitr. I en II, door J. M. C. Schaap. — De handleiding pair. telefoon inf. (H. P. T. I.), door M.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA DEN HAAG SOERABAIJA

Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden **onder garantie geleverd.** Eventueele vergissingen worden aan onze filialen in Indië **kosteloos** hersteld.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN",

Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.

2de Schuijtstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188

Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr verlichting.

Wafelfabriek - Dessertwerken

D. L. SCHEEPMAKER

HAAG (Holland).

Iets voor Fijnproevers.

Vraagt bovenal

SCHEEPMAKER's Fijne Wafels en Dessertwerken

SCHEEPMAKER .·. HAAG

BESCHIKBAAR.

Tagore's Opvoedingsidealen

door NOTO SOEROTO

Met 5 illustraties Prijs . . . f 2.20

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster

. . . Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze Idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheiligdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonderlinge ontroering, half genot, half smart . . .

(ELISE SOER in „De Tijdspiegel").

Uitgave van „Hadi Poestaka"

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Prinsestraat 47 Den Haag Tel. H. 474

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar 178

Kleermakerij „UNICUM"

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP

Bandversiering van SOERJOWINOTO

Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90

Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

„. . . . Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen.”

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*.)

„. . . . De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid.”

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*.)

„. . . . Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin.”

(Top Naeff in *De Amsterdammer*.)

„. . . . De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen.”

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*.)

Uitgave van „Hadi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Prinsestraat 47 Den Haag Tel. H. 474

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **groote oplagen,** onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

Lunchroom - Thee-Concert

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG bij het Stadhuis

R. H. Calmeijer. — Witte uniformen voor mindere militairen, door F. J. P. S. — De organisatie van den militair geneeskundigen dienst in verband met de taak daarvan in het gevecht, door E. Sieburgh. — Eenige gegevens betreffende het thans ter beproeving ontvangen 7.5 c.M. L/20 Berggeschut, model 1921, door Firma Bofors. — Infanterie en mitrailleurs in de verdediging tegen vliegeraanvallen, door R. Posthumus.

De Indische Mercuur.

No. 35. Wat voor de „suiker” van belang was bij de behandeling der Indische Begrooting 1922 in Volksraad en Staten-Generaal, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Ned.-Indische Afdeeling op de Jaarbeurs van 4-9 September 1922 te Utrecht. — Vereeniging voor de Theecultuur in Ned.-Indië (Overzicht jaarverslag 1921). — Invoer en uitvoer van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine meddeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige vaste rubrieken.

De West-Indische Gids.

Sept. '22. Het zoutbedrijf op St. Martin. Een onderzoek naar middelen te zijner verbetering, door F. S. Langemeijer. — Kolonisatie op particulier land in Suriname met Javanen onder contract onder de thans geldende immigratiewetten, door H. Ahrens. — Boekbespreking, door Dr. H. D. Benjamins (The curse of the Caribbean and the three Guianas, by G. L. Morrill).

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

7e jaarg. afl. 5, Sept. '22. M. J. Hulswit. † Met portret. (De hr. Hulswit heeft voor de Indische bouwkunde bijzondere verdiensten gehad; zijn 30-jarig werken in de tropen is ten nauwste samengeweven met de Indische architectuur-ontwikkeling; wat o.a. door hem werd tot stand gebracht op dit gebied kan men lezen in het volgend artikel van den heer Koning. Ook ijverde hij voor beter en meer algemeen vakonderwijs in Indië en bevorderde zooveel mogelijk de Inlandsche kunstnijverheid). — Moderne bouwwerken in Indië, door J. Koning. (Bij het beschouwen der talrijke afbeeldingen, krijgt men den indruk, dat ook op het gebied der architectuur in Indië iets groots tot stand wordt gebracht). — De Ambonsche Kerk, door V. I. van de Wall (Geïllustreerde beschrijving van dit overblijfsel uit den Compagniestijd, één van de weinige historische gebouwen ter hoofdplaats Amboina, die door de vele aardbevingen gespaard zijn gebleven).

De Indische Post.

Uit den inhoud van No. 34. Medische pénétration pacifique, door Medicus. — Over arbeid en arbeiders in Ned. Indië, door M. A. J. Kelling (vervolg). — Nieuwbakken studenten, door Homunculus (Het „ontgroenen” aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng). — De Galoenggoeng niet beklommen, door Mr. C. W. Wormser. — Indische mijmeringen (Dagboekfragmenten), door Indofiel.

No. 35. Financieele zorgen vóór honderd jaar, door Prof. Mr. J. C. Kielstra. — Herbert Cremer over den Ondernemersraad, de tabakscultuur en de tabakswet. Interview door E. W. de Jong.

Het Katholieke Schoolblad.

Het Katholieke Schoolblad gaf een feestnummer uit bij de voltooiing van zijn eerste lustrum. In Juli 1917 begon het te verschijnen en sindsdien is het geregeld om de 14 dagen uitgekomen. Dit lustrumnummer bevat bijdragen van den wd. Directeur van Onderw., van Pastoors van Hoof, van Lith en van Rijckevorsel, van de h.h. Z. Stokvis en Dr. G. J. Nieuwenhuis, de Volksraadsleden R. Kamil en W. Burer, verder van de voorzitters der Zusterorganisaties N. O. I. G., C. O. V., de Persikan Goeroe Hindia Belanda en Pers. Goeroe Goeroe Boemipoetera.

Zendingsperiodieken.

St. Claverbond. Sept. '22. De godsdienst der Javanen, door F. van Lith. — Een door Han Groenewegen ontworpen desa-kerkje, door J. B. W. M. Möller (met ill.)

Annalen Missiehuis Tilburg. Sept. '22. De missionaris als beschaver, door P. C. Keulers. — Het leven op een Tanimbareesche kweekschool, door D. van Roesset. — Een troostvolle dienstreis op Celebes, door Dr. G. J. Vesters (vervolg).

Het Zendingsblad. Aug. '22. Het jubileum van het Ned. Zend. Genootschap. — Het hospitaal te Solo (met ill.) — Keboemen. Vervolg van het jaaroverzicht 1921, door H. van Dijk.

* * *

Statistiek van het Gevangeniswezen in Nederlandsch-Indië. Beknopt overzicht van de voornaamste gegevens, loopende over de jaren 1915 t/m 1918. Samengesteld bij het Hoofdkantoor van het Gevangeniswezen. (Pekalongan, Typ. Centrale Gevangenis).

Korte gids voor den Boroboedur, samengesteld door Dr.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCHE KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.

AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

DAGELIJKS RIJSTTAFEL.

INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 64

KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.

Lift. Centr. Verwarming

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

N. J. Krom. Derde herziene druk. Met afbeeldingen. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

De rubbersituatie in Ned.-Indië sedert 1914. — Looistofgehalte van mangrovebast in Ned.-Indië en in de Philippijnen en uitvoer uit Ned.-Indië (Korte Berichten, 20 Juli '22). — Overzicht van de productenmarkt op Java gedurende het tweede kwartaal 1922. (Id. 27 Juli '22).

De behandeling van faillissementen door de Weeskamers. (Mededeelingen van de Handelsvereeniging te Medan, 15 Juli '22).

De wenschelijkheid en mogelijkheid van een officieelen rustdag op de bergcultuurondernemingen (vervolg), door T. Ottolander. (De Banier, 21 en 28 Juli '22).

Rechtsvorm en geldelijk beheer bij de Oost-Indische Compagnie, door Dr. W. M. F. Mansvelt. Bespreking, door A. S. Oppenheim. (De Gids, Sept. '22).

Eenige mededeelingen over den bouw van grootere waterkrachtwerken door den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit in Nederlandsch-Indië. Voordracht door F. A. Janssen van Raay (met afb.) (De Ingenieur, 2 Sept. '22).

De rubberuitvoer van Ned.-Indië sedert 114. — Rotting gedurende 1921. (Handelinsberichten, 31 Aug. '22).

Jaarverslag van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst in Ned.-Indië over 1919. Uitvoerige bespreking, door H. F. Tillema (met kaart). (Vrije Arbeid, Aug. '22).

Olifanten-jacht op Zuid-Sumatra, door een Luitenant ter zee. (Eigen Haard, 2 Sept. '22).

De capteering der bron Podokojo bij Tosari, door Dr. J. Versluys (met ill.). (Water en Gas, 1 Sept. '22).

H. M. Zeeland voor Paramaribo (met ill.), door P. Cool. (Ons Element, 26 Aug. '22).

De jongste ontwikkeling van het Indische belastingstelsel. (In- en Uitvoer, 30 Aug. '22).

Indische tentoonstelling te Scheveningen, door J. Koning (met ill.). — Het ontstaan en de ontwikkeling der Javaansche batikkunst, door E. D. (met ill.). (Het Indische Leven, 29 Juli '22).

Rede uitgesproken door het lid der Koloniale Staten, de heer A. G. Putscher in de openbare vergadering van 2 Mei '22 bij de behandeling van de begrooting voor het dienstjaar 1923. (Met Toelichting op het amendement van de suiker te verhoogen). (Paramaribo, J. H. Oliviera).

Het Kinderhuis te Saron. Stichting der Zending der Evan. Broedergemeente in Suriname. Verslag over het jaar 1921. Met platen. (Paramaribo H. van Ommeren).

Verslag aangaande een voorloopig onderzoek, door den heer F. Oudschans Dentz ingesteld in de kolonie Britsch-Guyana naar archivalia, afkomstig uit den Hollandschen tijd. — Het oud-archief van Curaçao en onderhoorige eilanden Bonaire en Aruba, door Mr. R. Bijlsma. (Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven. XLIII (1920), Deel I. ('s-Gravenhage, Algemeene Landsdrukkerij).

Departement van Koloniën (Koloniaal Etablissement te Amsterdam). Technische voorschriften betreffende de levering en verpakking van benoodigdheden ten dienste van 's Lands dienst in Ned.-Indië, Suriname en Curaçao. Vijfde uitgave. Uitgegeven op last van den Minister van Koloniën. ('s-Gravenhage).

Mechanische grondbewerking op Java, door J. van Moll. (Algemeen Technisch Tijdschrift, 2e Jaarg. No. 47).

Wat elk landsdienaar in Nederlandsch-Indië weten moet, door D. Brakel; zesde, veel vermeerderde en t/m Febr. 1922 bijgewerkte druk, door een oud-Landsdienaar. (Weltevreden).

The fishes of the Indo-Australian Archipelago, by Dr. Max Weber and Dr. L. F. de Beaufort. Vol. IV. (Leiden).

Niederländisch-Indien als Missionsfeld, mit besonderer Berücksichtigung der deutschen Missionsarbeit, von M. Schlune. (Basel).

Midden-Java ten Zuiden, door D. Pol. (Met ill. en kaart). Onze Zendingsvelden, IV. ('s-Gravenhage).

Suriname.

In zijn „Stem uit de West” in „*Het Vaderland*” van 31 Augustus plaatst *Fabricius* drie vraagteekens boven *zijn* opmerkingen over *onze* opmerking in „*Het Koloniaal Weekblad*” van 24 Augustus.

Daar wij niet te veel mogen vergen van het ge-

BREDA Bredasche Luxebroodfabriek BREDA

Telefoon No. 72 F. 't SAS Lange Brugstr. 10

Hofleverancier

beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle soorten

BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET, ONTBIJTKOEK, KOEKJES, enz.

Alles eigen fabrikaat en van de beste grondstoffen vervaardigd.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
Hofleveranciers.
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512
DROGERIJEN :: :: CHEMICALIËN
DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

heugen onzer lezers, moeten wij hier wel herhalen waar het om gaat.

Uit een brief van een officier van de *Zeeland* haalde Fabricius de volgende mededeeling aan:

„Indertijd weigerden negers en Indianen wegens ziekte te werken aan den spoorweg. Toen hun gezegd werd, dat Missie Wilhelmien (onze Koningin) toch graag zou zien, dat ze werkten, veranderde hun houding geheel en al en werden ze werkwillig."

Dit gaf aan Fabricius aanleiding tot de volgende opmerking:

„Van tweeën één: òf die negers en Indianen waren *niet* ziek en dan waren ze luiaards, die ons weinig belang inboezemen, òf ze waren *wel* ziek en dan was het aan 't werk zetten van die zieke menschen een maatregel van de ergste soort."

Daar de menschen in Suriname geen barbaren zijn, zonder medegevoel voor hunne medemenschen, zochten wij naar een verklaring en schreven:

„Aangenomen dat het verhaal op waarheid berust, dan is er tegen het alternatief van Fabricius wel iets op te merken. Deze arbeiders kunnen lijders zijn geweest aan de in de kolonie zeer verspreide mijnwormziekte, die den arbeidslust en de arbeidskracht zeer verminderen, maar den arbeid niet geheel onmogelijk maakt. Door de ziekte lusteloos geworden arbeiders kunnen door een prikkel van buiten er toe gebracht worden weer aan het werk te gaan, al is het niet voor langen tijd. Dit kan hier hebben plaats gehad."

Nu vraagt Fabricius o.m.:

„Acht zij (de redactie van „Het Koloniaal Weekblad") het *niet* een maatregel van de ergste soort, als zulke wrakken tot doorwerken worden geprikkeld door het sprookje: dat Missie Wilhelmien dat toch zoo graag zou zien?"

Fabricius neemt de zaak inderdaad te tragisch op. „*Wrakken*" zullen die arbeiders wel niet geweest zijn. Wij herhalen het: de leiders van den spoorwegaanleg waren geen barbaren. Herinneren wij het ons goed, dan leed de hoofdleider van den aanleg zelf in ernstige mate aan mijnwormziekte, wat voor hem geen aanleiding was om zich te onttrekken aan zijn zware taak.

Fabricius ziet over het hoofd dat een *zeer groot percentage* van de veldarbeiders — en niet alleen zij — aan mijnwormziekte lijdt en niettemin aan den arbeid blijft. Vóór de Rockefeller-commissie haar arbeid in Suriname aanving, waren de lijders zich niet eens bewust dat ze ziek waren. Dit werpt toch eenig licht op de door ons gegeven verklaring van het geval. Fabricius herinnert zich toch wel de beschouwingen, eenige weken geleden in de Surinaamsche bladen verschenen naar aanleiding van een verslag van de Rockefeller Foundation? Het driemaandelijksch rapport — 1 April—30 Juni 1922 — is in ons bezit en wij zijn gaarne bereid dit zeer belangrijke stuk aan Fabricius ter lezing af te staan.

Nog een vraag hebben wij te beantwoorden: „is de redactie van het „Koloniaal Weekblad" niet met mij een beetje wee geworden van dat solien met Missie Wilhelmien?"

Och ja! En het meest zal Missie Wilhelmien zelf er wee van geworden zijn, als ze er kennis van draagt.

* * *

Omtrent Suriname op de Jaarbeurs lezen wij in de bladen:

Tijdens deze Jaarbeurs wordt in het bijzonder de aandacht voor Suriname gevraagd; de geheele Oostelijke zaal wordt ingenomen door Surinaamsche producten, grootendeels afkomstig van een op last van den gouverneur van Suriname door het departement van den landbouw aldaar bijeengebrachte verzameling (koffie, sinaasappelen, hout, meubelen, cacao, wijnen, suiker en rum, balata, vezels, hoeden, bauxiet, enz., enz.)

In die zaal worden, voor zoover de voorraad strekt, kosteloos Surinaamsche sinaasappelen aangeboden, ten einde het Nederlandsche publiek nog beter met die zeer smakelijke vrucht, waarvan een paar verschillende soorten aanwezig zijn, bekend te maken; in de daarnaast gelegen koffiekamer wordt 's ochtends en 's middags kosteloos Suriname-koffie geschonken, terwijl ieder belangstellende een pakje gebrande en gemalen Surinaamsche koffie voor een zelf te nemen proef kan meekrijgen.

* * *

In de openbare vergadering van de Koloniale Staten van 1 Juli heeft — naar wij in *De West* van 21 Juli lezen — de heer Simons, na afdoening der agenda, hulde gebracht aan de socialistische Kamerleden Van Kol en de Jonge.

. We hebben kennis genomen van den uitslag der verkiezingen in Holland — zeide spreker — en naar gelang het politiek standpunt, waarop men zich heeft gesteld, zou men dien uitslag kunnen betreuren of toejuichen.

Maar onder hen die hun zetel hebben verloren, behooren de heeren Van Kol en waarschijnlijk ook De Jonge.

En juist waar spr., politiek gesproken, niet kan medegaan met deze heeren, acht hij het een voorrecht bij het scheiden een woord van hulde aan hun adres te mogen richten. Want hoe ook over Van Kol gedacht zou kunnen worden, spr. gelooft dat Suriname niet anders dan groote dankbaarheid aan hem verschuldigd is.

Waar ook de belangen van Suriname ter sprake werden gebracht, stond de heer Van Kol reeds jaren op de bres. Ook Jhr. De Jonge was steeds bereid de belangen van Suriname te dienen.

Spr. weet, hoe moeilijk het is iemand in de Kamers te vinden, die de belangen van Suriname zou willen voordragen.

En nu trof het toevallig, dat juist in beide Kamers het een lid van de sociaal-democratische partij was, die voor de Surinaamsche belangen opkwam.

Waar deze beide heeren niet gekozen zijn, is het niet meer dan billijk, dat uit Suriname een woord van dank tot hun wordt gericht voor al hetgeen zij deden.

De voorzitter zegt, dat hij meent namens het geheele college zich bij de rede van den heer Simons te mogen aansluiten.

Het is ook bekend, hoe spr. denkt over den heer Van Kol en dat hij hem zelfs bij vorige gelegenheden den kampioen voor de Koloniale Staten heeft genoemd. Spreker hoopt dus, dat ook buiten het parlement om de heer Van Kol de gelegenheid zal vinden om van zijn liefde voor Suriname verder blijk te geven.

* * *

Paramaribo heeft eindelijk ook een vliegmachine te zien gekregen. *De West* van 4 Augustus schrijft:

„Na ruim twee weken de bevolking in spanning gehouden te hebben, verscheen gistermorgen de vliegmachine boven de stad. Het was een groote verrassing de vliegmachine plotseling in de lucht te zien, of beter te hooren. Terwijl er sprake was van een waarschuwingstelegram, werd de aankomst slechts gemeld door het zwaar snorrend geluid der machine, dat echter zooveel sensatie verwekte, dat het volk elkaar omver liep om het vliegtuig in zijn loop te volgen en vooral om te zien hoe en waar het zou dalen. Doch het schonk de menschen niet voldoenden tijd hem in de lucht te bewonderen. Nog voor men van de verrassing bekomen was, lag het rustig te dobberen op de Suriname-rivier. Van het fort Zeelandia werd een schot gelost, omdat het vliegtuig de mail (drie brieven) mee had genomen. De commandant van den vliegdienst in Cayenne en de bemanning, bestaande uit den pilote en den mechanicien, werden door den gouverneur verwelkomd.

De commandant bood Z.Exc. een ruiker aan, door mej. Gaddum te St. Laurent ter eere van den verjaardag van de Koningin-Moeder toegezonden.

De gouverneur bood den commandant een lunch

UITZENDING Hollandsche en Indische Diners
Hollandsche Diners van f 1.75, f 2.50, f 3.50, f 4.50
Soep, Croquetten, Aardappelen, Vleesch en Pudding
Indische Diners met rijst . . . . vanaf f 2.50
Diners van zeven gerechten . . . . f 2.50
Kip met acht gerechten. . . . . f 3.50
Kip met negen gerechten . . . . f 4.50
Aanbevelend, N. OESIN
BEIJERSTRAAT 38 TELEFOON M. 5173

H.H. Leden van Oost en West
bij aankoop van Uw Rijwiel of Motorrijwiel wordt dit het eerste jaar gratis verzekerd op Polis.
EERSTE KLAS REPARATIE-INRICHTING voor Rijwielen, Motoren, Automobielen en alle Machineriën.
ONDERHOUD EN STALLING.
J. C. A. SIMONIS - DEN HAAG
Rijwielhandel „De Gekroonde Valk"
Charlotte de Bourbonstraat 6 t/o het Postkantoor

Genua en Marseille
Geregelde Koeriersdiensten.
voor passagiers.
REISBUREAU LINDEMAN. 37
's-Gravenhage
Arnhem Groningen Utrecht

DANS-INSTITUUT WEIJNE
21 Jonkerfransstraat 21
49-50 Schied.singel 49-50
ROTTERDAM
Grootste en meest bezochte 1ste Klas Inrichting

BESCHIKBAAR.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR
Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags nà 12 uur gesloten.
Directeur: A. VAN BOXTEL.
Correspondentschappen in vele plaatsen.
Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystr. 63.
ROTTERDAM, J. F. FERWERDA, Calandstr. 24a.
ARNHEM, G. J. HOESINK, Emmastraat 58.
H.H. Werkgevers!
Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.
Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:
Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wisselooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Ziekenen Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.
De personen zijn allen vrij van militaire plichten.
Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

HADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.

Prinsestraat 47 - Den Haag

Telef. H. 475.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut" en van „De Commissie voor de Volkslectuur" te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: **f 3.20.**

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

VERSCHENEN:

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: **f 3.20.**

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Bekso-Wiromo", waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

PAS VERSCHENEN DE 2E DRUK van

De Geur van Moeders Haarwrong

door NOTO SOEROTO.

Prijs . . . . **f 3.75.**

Uit de Persbeoordeelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons *dwingt* ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt".

JOHAN KONING in „*Weekblad voor Indië*".

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . . . ".

PETER V. ARKEL in „*Nieuws van den Dag van Ned.-Indië*".

Gemeubil. te Huur

voor billijken prijs, VRIJ BENEDENHUIS van een Villa te Scheveningen, Elect. Licht, Telefoon, vaste Waschtafels, 3 groote en 2 kleine Kamers, Badkamer, Keuken, enz.

Te bevr. bij de Boekh. M. DIJKHOFFZ, Plaats 27, Den Haag. 142

aan ten gouvernementshuize en het sport-comité aan de bemanning een gastmaal.

Dienzelfden dag werden er vliegdemonstraties gehouden."

De afstand van St. Laurent (aan de Marowijne) tot Paramaribo werd in 1 uur 25 minuten afgelegd.

De bedoeling van den heer Dutertre, den commandant van den vliegdienst in Cayenne, was, te trachten een geregelden passagiersdienst St. Laurent-Paramaribo te openen. Omtrent het slagen hiervan was de heer Dutertre optimistisch gestemd, daar hij reeds ervaringen had opgedaan met Chineesche firma's in Fransch Guyana, die gaarne van den vliegdienst gebruik maken. Ook had hij aanvragen van vele Chineezen in St. Laurent en Cayenne, die per vliegtuig naar Paramaribo wenschen te gaan.

* * *

Onder het opschrift „*Nieuwe ondernemingsgeest*" schrijft „*De West*" van 28 Juli:

Met het stoomschip *Surinam* van de Clyde steamship Co. is, via Demerara, uit de Vereenigde Staten van Noord-Amerika op 25 dezer te Paramaribo aangekomen de heer Jos. A. Mackintosh, technicus, die spoedig zal worden gevolgd door deskundig personeel, w.o. een geoloog, tot het instellen van een onderzoek naar possibilities in Suriname.

Voornamelijk zal worden nagegaan wat alhier gedaan kan worden in zake de Goudindustrie, de diamantwinning, de Balata-exploitatie, het fabriekswezen, enz. Met betrekking tot dit laatste staat een plan voor de oprichting te Paramaribo van een fabriek tot het vervaardigen van plankjes, waarmede sigarenkistjes worden gemaakt, van fineerbladen en van pakkisten ten behoeve van den uitvoer van vruchten.

Het initiatief tot uitvoering van bedoeld plan was genomen door de heeren W. v. d. Voet, Jos. A. Mackintosh en G. Ph. Zaal te dezer stede.

* * *

B a l a t a - r e t r i b u t i e. De gouverneur heeft eene Commissie benoemd bestaande uit de heeren J. G. van der Stadt, J. W. Gonggrijp en A. N. A. van Amson, om na te gaan of het noodig is de retributie op balata te verminderen.

Curaçao.

17 Juli 1922.

Wij hebben al zitten wachten, of er nu niet één Kamerlid is, dat eenig belang stelt in de kolonie, en wij vreesden het ergste, nu niemand zich opmaakte, om de Regeering inlichtingen te vragen over de hoogst ernstige gebeurtenissen van 17 Juli l.l. Gelukkig is de teleurstelling in vreugde verkeerd. De heer Ter Hall heeft de volgende vragen tot den Minister gericht:

„Is de minister bereid uitvoerige inlichtingen te verschaffen omtrent de staking der havenarbeiders te Curaçao op 17 Juli j.l., welke is uitgeloopen op een opstand, waarbij 4 dooden en 10 zwaar gewonden zouden zijn gevallen, de directeur van den Koninklijken West-Indischen Maildienst met eenige klerken op onmenschelijke wijze zouden zijn mishandeld en het kantoor met de archieven zouden zijn vernield?

Zou de Minister met name willen mededeelen of het juist is:

dat tijdens de onlusten de Venezolaansche hulparbeiders zich zelf moesten verdedigen tegen de stakers, daar geen bescherming aanwezig was, en dat ze als protest daartegen de Amerikaansche vlag hebben geheschen op de terreinen der Amerikaansche Red. D-lijn?

dat het bestuur der kolonie reeds eenige weken te voren gewaarschuwd is, dat er kwade plannen werden gesmeed door de stakende arbeiders, doch dit bestuur verzuimd zou hebben intijds maatregelen te nemen?

dat de oorspronkelijke staking der havenarbeiders op het punt stond beslecht te worden, toen het bestuur van den onder beschermheerschap van den gouverneur staanden Volksbond zich er mede bemoeide, de staking organiseerde en de stakers aandreef tot volhouden, met het bekende treurige resultaat?

Indien het laatste juist is, is de minister dan niet van oordeel, dat de gouverneur van Curaçao boven de partijen behoort te staan?

Is het den minister in het algemeen bekend, dat een overwegend deel van de Curaçaosche bevolking zeer gekant is tegen de wijze, waarop de tegenwoordige gouverneur het beheer voert?

Is er grond voor de meermalen gehoorde opinie, dat de gouverneur te uitgebreide macht bezit, zonder behoorlijke controle, en dat een gematigd zelfbestuur, door den Kolonialen Raad meer zelfstandigheid te geven, dringend noodig is?"

Over den vorm dezer vragen oordeelen wij niet. Hoofdzaak is, dat wij nu officieele mededeelingen krijgen zullen. Wel ware het o.i. gewenscht geweest, dat ook eene vraag gesteld was over de beschuldiging, door de *Amigoe* tegen den inspecteur van politie geuit. Misschien zal de Minister in zijn verslag daarover toch wel het noodige zeggen.

Bezuiniging.

Het volgende krasse staaltje deelt de *Amigoe* mee:

„Als een loopend vuurtje verspreidde zich Donderdag 13 Juli het bericht: De pakketschoener *Estelle* is afgekeurd voor Gouvernementsdienst.

Hoe is dat toch mogelijk? roept een ieder uit. Het schip was pas drie jaar geleden door het Gouvernement aangekocht.

En, niet als 'n wrak, maar als een schip „dat pas geheel nieuw was gekoperd en in alle opzichten in goeden staat verkeert."

Zoo heette het in de *Memorie van Toelichting* op de begrooting 1920.

Dat oordeel werd uitgesproken, nadat de schuit door een Staatscommissie was onderzocht.

Hoe kan nu een schip, dat drie jaar geleden in alle opzichten in goeden staat verkeert, nu zoo slecht zijn geworden, dat het moet worden afgekeurd voor den dienst?

Is er dan iets bizonders gebeurd met de pakket? Zwaren storm beloopen, hier of daar op een klip gestooten of op het strand gezet?

Niets van dat alles.

Maar wel was de *Estelle* in die drie jaren herhaaldelijk in reparatie.

Ze is gaan dokken naar Barbados en St. Thomas en heeft het Gouvernement een schat gelds gekost aan onderhoud.

De Staatscommissie van drie jaar geleden heeft zich blijkbaar vergist; het schip verkeerde niet onder alle opzichten in goeden staat, want telkens had het reparatie noodig.

De *Estelle* komt te duur uit voor het Gouvernement en daarom maar liever van de hand gedaan en weer verkocht aan den vroegeren eigenaar, den heer Vanterpoel, van Saba.

Dat is nu toch weer een fraai staaltje van Staatsbezuiniging.

Vroeger werd jaarlijks voor de *Estelle* aan huur betaald *f* 24.000.—.

Dat was te duur!!!

De *Estelle* werd eigendom van 't Gouvernement en kostte nu minstens *f* 50.000.— per jaar!

We mogen dus blij zijn, als de *Estelle* wordt opgedoekt, door den eigenaar voor eigen rekening wordt gerepareerd om weer opnieuw aan het Gouvernement verhuurd te kunnen worden voor *f* 24.000.— 's jaars.

Maar, intusschen gevoelen zich de Bovenwindsche eilanden weer sterk geïsoleerd.

De brieven zijn altijd nog wel te verzenden langs een omweg.

Misschien dat Hr. Ms. *Zeeland* een brievenzak

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND"

AMSTERDAM.

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

ROTTERDAMSCHE LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te *Amsterdam* en te *Batavia*.

P. HOFLAND - DEN HAAG

Woning-Inrichter
Behanger - Stoffeerder

SLEEDOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

met mail voor St. Martin zou willen medenemen. De mail is niet het ergste.

Maar de koopwaren?

Verschillende particulieren op de Bovenwinden betrekken hun waren van Curaçao.

Men moet het zelf hebben ondervonden om de narigheid te beseffen van het uitblijven van bestelde waar, waar men om verlegen is.

Hoe zal in het gemis van een pakket voorloopig worden voorzien?

Door de ongeregelde verbinding tusschen Curaçao en Bovenwinden wordt de handel op Curaçao niet bevorderd. De menschen daar kunnen er niet op rekenen, dat ze de op Curaçao bestelde goederen ook op tijd zullen krijgen.

Voor de saamhoorigheid der eilanden onzer kolonie onderling is een goede en geregelde verbinding onontbeerlijk.

De K. W. I. M. booten blijven ook maar steeds uit, die een geregelde verbinding met de Bovenwinden zouden tot stand brengen. Hoe dikwerf is dit plan al besproken.

Daar is al aardig wat geld verknoeid aan die zoogenaamde *verbinding* met groote gapingen, die geen verbinding was. Zal nu dan toch eindelijk eens iets goeds tot stand komen!

Maar, om iets degelijks te krijgen zal er geld noodig zijn.

Enne?

Een flinke som ineens voor iets goeds is niet beschikbaar.

Wel kleine bedragen, om die te verknoeien en weg te smijten voor niets, beetje bij beetje.

Dat heet dan *bezuinigen* bij het Gouvernement.

Maar een particulier doet anders."

Kapitein en bemanning der *Estelle* hebben volgens een later bericht met de *Zeeland* de kolonie verlaten.

De verbinding tusschen de Boven- en de Benedenwindsche eilanden is dus verbroken. Het schijnt, dat men alleen — althans het veiligst — via St. Thomas met de Bovenwindsche eilanden kan correspondeeren.

Onze Scheepvaart.

Gedurende de eerste helft van het loopende jaar vielen 580 stoomschepen onze haven binnen, of 190 meer dan gedurende de eerste zes maanden van het vorige jaar.

Deze vooruitgang wijst op toenemenden bloei der olieraffinaderij en ruwe olielevering aan schepen. Behalve de gewone oude bekenden helpen nu echter ook de Duitsche en Fransche booten mede om onze scheepvaart te vermeerderen.

Onze haven bloeit.

Wat stoomvaart betreft.

Want de zeilvaart vermindert.

Gedurende het eerste halfjaar liepen slechts 456 zeilschepen onze haven binnen, 144 minder dan verleden jaar gedurende hetzelfde tijdvak.

We zijn nu zóó ver gekomen, dat er meer stoom- dan zeilschepen onze haven aandoen.

Bij normaliseering der tijdsomstandigheden, bij opleving van handel, scheepvaart, industrie en landbouw in de ons omringende landen, hopen we, komt dat alles wel weer terecht.

Intusschen men moet de schepen niet opleggen, maar er op uit. Op zoek naar vracht.

Als de wereldhandel zich gaat herstellen, is er voor onze zeilvaarders onmiddellijk wat te verdienen, maar niet zoodra wordt de vracht overvloedig, of de stoomschepen beginnen de concurrentie.

Kijk naar Maracaibo. Zooals het dáár ging, zal het ook elders gaan. Zoekt dus havens, waar de stoomers nog niet zoo gemakkelijk komen of waar ze in het geheel niet kunnen komen. (*A. d. C.*)

Onbegrijpelijk!

In het mailverslag over het tweede kwartaal 1922, meegedeeld in de „*N. R. Ct.*" lezen wij:

„Op Curaçao was de (economische) toestand ten gevolge van de werkstaking in de haven van Willemstad ongunstig.

De staking heeft echter slechts kort geduurd"?

Firma AUG. SAVELKOUL
Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
Vraagt geïllustreerden Catalogus
20

COLUMBUSSTRAAT 159
TEL. M. 5307
F. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH"

Consuls.

Bij K. B. zijn de heeren H. Leyba en H. E. Leyba erkend en toegelaten als consul-generaal en als vice-consul van Venezuela op Curaçao, resp. voor de eilanden Curaçao, Aruba en Bonaire en voor het eiland Curaçao.

Lintjes.

Mr. N. J. L. Brantjes, gouverneur van Curaçao, is benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en de heer J. A. P. Thielen, oud-koloniale ontvanger, secretaris van de Curaçaosche bank, tot ridder in de Oranje Nassau Orde.

Uit den Verren Vreemde.

Lhassa opgenomen in het wereldtelegraafverkeer.

Het eerste telegram over de nieuw geopende telegraaflijn werd door Zijne Heiligheid den eersten Dalai Lama verzonden aan den onderkoning van Britsch Indië. Het bracht een groet en gelukwensch over voor den koningkeizer en voor den onderkoning. De regeering van Tibet drukte haar dank uit voor de van Engeland ondervonden medewerking. Zij verwacht van dit middel van gemeenschap een bevestiging van den reeds bestaanden vriendschapsband.

Lord Reading antwoordde in gelijke termen.

In het feit, dat Tibet de lijn gewild en gewenscht heeft, ligt een groote beteekenis; daar is weer een Chineesche muur aan 't afbrokkelen.

Een school naar Britsch Indisch model in Tibet.

In dezelfde richting wijst het volgende. Sedert de Simlaconferentie van 1913 werd de mogelijkheid besproken van de oprichting, in Lhassa of in Gyangtse, van een school voor zonen van hoogwaardigheidsbekleeders, in den trant zooals dergelijke in Britsch-Indië reeds lang bestaan. Na den oorlog is de bespreking hierover hervat en nu heeft de regeling in zoover haar beslag gekregen, dat de eerste school, te Gyangtse zal worden geopend, aanvankelijk met een 30 tal leerlingen. De leiding komt in handen van een Britsch hoofdonderwijzer, die de taal van het land kent. Engelsch en Tibetaansch worden onderwezen, aan wiskunde zal bijzondere aandacht worden gewijd. De leertijd wordt, in verband met den aanleg en de reeds verworven bekwaamheden, op 5 à 8 pr. gesteld. Bij 't eindigen der schoolstudie zal de leerling in officieele functie moeten kunnen treden.

Men ziet hierin een belangrijke schrede in de richting van ontwikkeling van het Tibetaansche bestuur, om, met behoud van zijn zelfstandigheid, geleidelijk tot een organisatie te komen, welke zich gelijkwaardig kan gevoelen met die van andere landen.

De geheele opzet doet eenigszins denken aan de geschiedenis van het Japan der laatste zestig jaren; daar brachten de Nederlanders het Westersch onderwijs; het waren de zonen der aanzienlijken, welke de eerste school bevolkten; Japan wilde wel in aanraking komen met het buitenland, maar tevens toch Japansch blijven; de aanpassing met behoud van eigen karakter kan een aanmoedigend voorbeeld gelden voor een ander lang van de buitenwereld afgesloten gebleven volk. Of de priesterstaat Tibet de kracht zou hebben om zich desnoods eveneens krachtig te doen gelden, zou eventueel nog moeten blijken; misschien kan 't hier en nu echter ook zonder oorlogsgeweld.

Een vliegdienst tusschen verschillende deelen van het Britsche Rijk.

In de *Times of India* van 12 Aug. vinden wij beschouwingen over bovenstaand onderwerp, waaraan wij een en ander ontleenen.

De *Daily Mail* wist mede te deelen, dat de Britsche admiraliteit het ontwerp zou hebben goedgekeurd, opgemaakt door commander Burney, voor een vasten vliegdienst tusschen Engeland, 't Nabije Oosten, Britsch Indië en Australië. De regeering van den Australischen statenbond zou dit voorstel ook in behandeling nemen. Zoo zal Indië binnen kort ook voor de vraag gesteld worden, in hoever het tot samenwerking bereid is. Het blad weet niet precies hoe de nieuwe plannen zijn opgemaakt, maar 't herinnert aan die, welke vroeger bekend geworden zijn. Daarbij werd gerekend op een garantie tot een bedrag van 171.000 P. St. per jaar, waarvan de Rijksregeering 91.000 P.St., Indië en Australië elk 20.000 P.St. op zich zouden nemen, zoolang als de maatschappij geen winst zou maken. De Rijksregeering en Indië verklaarden zich toen niet in staat op die voorwaarden in te gaan. Nu is bekend, dat Commander Burney een syndicaat wenscht tot stand te brengen, waarin de Vickers- en de Shell-oliegroepen zouden samenwerken om van de Britsche regeering haar 5 luchtschepen over te nemen, zonder kosten, zij zouden dan een mail- en

Tandarts CASSUTTO
PRINS MAURITSPLEIN 3
(vroeger Frederik Hendriklaan)
Spreekuur van 9—11 en 1—3. 13L8
Tarieven A en B volgens financieele draagkracht
Telef. SCHEV. 61

Fa B. SCHOEMAKER
ENGELSCHE KLEERMAKERIJ
29 Westeinde, 's-Gravenhage, Tel. H. 6252

Koopt, wanneer U repatrieert, Uwe Europeesche Kleeding NIET in Indië of tijdens de reis. Wij kunnen U onmiddellijk na aankomst in Holland voorzien van het allernieuwste en 't beste.

Dames Afdeeling-Bontwerken

BESCHIKBAAR.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: Koninginnegracht 1D.
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden ... .. en Maand-Auto's ... ...
Dag en Nacht geopend

BESCHIKBAAR.

Zijt Gij Abonné ?
van het rijk Geïllustreerde Maandblad
NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW
Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie
Nobelstraat 20 Den Haag
Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
—— ORGELS ——

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN 8

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BESCHIKBAAR.

N.V. Gogarn's Meubileering-Mij
V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Betimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Noordeinde 64
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

BESCHIKBAAR.

FAMILIE-BIOSCOOP
Prinsestraat 40 Telefoon H. 7477

VOORSTELLING
Iederen avond 8 uur
Zaterdag, Zondag en Woensdagmiddag speciaal
KINDER-MATINÉE'S
Heerlijke middagen voor de kinderen.

OLYMPIA THEATER 73
Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 814

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorloopende Voorstelling, aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

ARNHEM.
TE HUUR van 1 Nov. '22 tot 1 Mei '23 een
Gemeubeld Heerenhuis
op netten stand, 7 kamers, 200 Gld. p. m. Vertrouwde dienstbode beschikbaar.
Brieven no. 143L aan het bureau van dit blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

reizigersdienst instellen van Engeland naar Indië in 5½ dag, tot Rangoon in 7½ dag, tot Hongkong in 8½ dag en tot Australië in 11½ dag. Moet de handelsbeteekenis hierbij op den voorgrond staan, voor de Regeering zal de dienst echter ook in ander opzicht als een aanwinst moeten worden beschouwd. Hierdoor toch zal zij de beschikking krijgen over een getrainde bemanning en een schat van kennis en ervaring, die van groote beteekenis en waarde zijn voor 't geval van een nieuwen oorlog. De maatschappij zou een werkkapitaal van 4 millioen P.St. noodig hebben, in aandeelen, onder dividend-waarborg van de Regeering.

De „Times of India" is van oordeel, dat 't belang van Indië in deze een ander is, dan dat van Groot-Brittannië en van Australië. Voor hen heeft een luchtvloot groote defensie-beteekenis, zoowel door hetgeen deze zelf als oorlogswapen presteeren kan, alsook als „verkennend oog" voor de scheepsmacht ter zee. Het Indische blad meent, dat deze beteekenis voor de kolonie, die zelf geen scheepsmacht heeft en nog geen zelfstandigheid bezit, niet naar voren mag worden gebracht; de waarde, die het plan uit een commercieel oogpunt heeft, moet voor Indië tot maatstaf dienen.

Als voordeel geldt dan de te bereiken spoed. Kunnen brieven en door de lucht te vervoeren artikelen in 5 à 6 dagen den afstand tusschen Engeland en Indië afleggen, d.i. in minder dan een derde van den thans hiervoor in 't gunstigste geval benoodigden tijd, dan zal dit een niet te miskennen voordeel opleveren. Toch moet niet vergeten worden, dat in de laatste jaren een handig gebruik van alle verkeersmiddelen, zoo b.v. van telegraafkabel en draadlooze gemeenschap, voor berichten reeds een ander snelverkeer heeft in 't leven geroepen. De kosten voor het gebruik van vliegtuig en luchtschip zullen bovendien wel hoog moeten zijn. Het onzekere, aan dit vervoer vooralsnog eigen, vormt ook een factor waarmede de handel rekening heeft te houden.

In verband hiermede stelt de T. O. I. als voorwaarde, dat de nieuwe dienst aan Indië geen hooge financieele lasten zal opleggen. Indië heeft thans geen geld te wagen in dergelijke proefnemingen, die, zelfs wanneer zij aan de verwachtingen voldoen, voor Indië rechtstreeks slechts van ondergeschikt belang zullen zijn.

Het blad erkent wel, dat in de Rijksverdediging ook een levensvoorwaarde voor Indië opgesloten ligt, en het wil Indië daarom ook zijn deel doen dragen in de defensielasten, zoodat het bij de totstandkoming van een luchtdienst ook hiervoor zijn aandeel wil bijdragen, maar wordt op een te hoog bedrag gerekend, of op een aandeel dat hooger is dan van Indië gevraagd behoord te worden, wordt aan het reeds te zwaar belaste Indië in de tegenwoordige omstandigheden voor een dergelijke zaak een financieel offer gevraagd, dan zal 't antwoord, ook nu weer moeten luiden, dat Indië het geld niet beschikbaar heeft om hieraan mee te doen.

Bij het lezen van dergelijke plannen voor een vasten luchtdienst Engeland—Indië—Australië, dringt de vraag zich op: zijn de bezwaren nog steeds niet opgelost en nog steeds niet op te lossen, die de vlucht Nederland—Oost Indië tot nu toe onuitvoerbaar hebben gemaakt? Ook de I. C. A. R. te Rotterdam geeft aan deze vraag vernieuwde actualiteit.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

VERBETERING VOLKSZANG.

Naar we vernemen gaat de oud-onderwijzer T. F. Viersen goed gedocumenteerd eenige maanden naar Indië voor verbetering van den volks- en kinderzang aldaar.

De tegenwoordige G.-G. is een groot voorstander daarvan, zoodat het niet aan medewerking zal ontbreken.

Ook wij wenschen hem in 't belang der zaak veel succes toe.

Van het Informatie-Bureau.
(Heulstraat 17, Den Haag).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

C. W. Schüller, Oegstgeesterlaan 16a, Leiden, als administratief ambtenaar B. B.

J. L. van Rijs, van Alfenstraat 1 II, Amsterdam, als adjunct-Gouvernements accountant.

Mej. R. Nieweg, Pl. Kerklaan 10 III, Amsterdam, als verpleegster.

E. E. Hens, Kerklaan 140, Rijswijk (Z.-H.);

G. Meesters, Vloeddijk 15, Kampen;

H. G. C. Cohen Stuart, Oostsingel 18, Delft, allen als civiel-ingenieur.

B. de Kruijff, Transvaalkade 49 I, Amsterdam; M. van Dorp, Sluis 2, Klazienaveen; H. M. Bolland, Ruyschstraat 107, Amsterdam; D. J. Schuwer, Oosterstraat 1, Zwolle; G. J. Evers, Bagijnhof 33, Dordrecht; J. Blokdijk, van Limburg Stirumstraat 12huis, Amsterdam, allen als onderwijzer.

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
PASSAGE 19 DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen
Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente). 16
Inlichtingen dagelijks van 2—4 en 7—10 uur.

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk (oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe" A. NEBELING te Brussel) worden sijstematisch schriftelijke lessen gegeven (ook naar Indië) ter bekwaming in het geven van een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleeding.
Prijs 13 lessen f 12.-, per geheele cursus slechts f 45.- bij vooruitbetaling).
Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. 48
Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

BEKENDMAKING.

Voor den belastingdienst in Nederlandsch-Indië kunnen eenige personen in opleiding worden genomen, die eene universitaire studie, bij voorkeur die in de rechten, de handelseconomie of de studie van candidaat-notaris voltooid hebben.

Gegadigden mogen niet ouder zijn dan 30 jaren. Gedurende de opleiding hier te lande, welke ongeveer 1 jaar zal duren, wordt eene toelage genoten van ten minste f 225 's maands.

Na beëindiging der opleiding worden de candidaten ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië gesteld als ambtenaar ter beschikking, op eene aanvangsbezoldiging van f 500 's maands, welke in deze betrekking kan stijgen tot f 550 's maands. Na gebleken geschiktheid volgt, zoodra daarvoor plaatsen beschikbaar zijn, bevordering tot adjunct-inspecteur van financiën, op eene bezoldiging van f 600 's maands, met 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands, tot een maximum van f 800 's maands. De adjunct-inspecteurs van financiën worden bij gebleken geschiktheid, zoodra daarvoor plaatsen beschikbaar zijn, bevorderd tot inspecteur van financiën der 2de klasse, op een salaris van f 800 per maand, met 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 100 per maand, tot een maximum van f 1000 's maands. Uit de inspecteurs der 2de klasse worden „bij keuze" benoemd de inspecteurs van financiën der 1ste klasse op eene bezoldiging van f 1100 per maand, met een tweejaarlijksche verhooging van f 150 's maands, tot een maximum van f 1250 's maands.

Alvorens in opleiding te worden genoemen, moeten de in aanmerking komende candidaten door den geneeskundigen raad van het Departement van Koloniën worden gekeurd, opdat blijke of zij lichamelijk geschikt zijn voor den dienst in de tropen.

Gegadigden moeten zich vóór 15 September a.s. bij gezegeld verzoekschrift, onder overlegging van behaalde diploma's en getuigschriften, wenden tot de 9de afdeeling onderafdeeling B van het Departement van Koloniën.

Mutaties van 30 Aug. tot 6 Sept. 1922.

Nieuwe Leden.

G. L. J. de Senerpont Domis, Ambtenaar I. U. en A. Den Haag, van Beuningenstraat 56, f 5.

Mr. H. Kolkman, Voorzitter Landraad, Den Haag, van Boetzelaerlaan 108, f 5.

Octave J. A. Collet, Bruxelles, Rue Adolphe 56.

Afschrijven.

D. H. Burger, Cand. Ind. Ambtenaar, Den Haag, Archimedesstraat 147.

A. Hummelgens, Commies Pandhuisdienst, Rijswijk, Wilhelminalaan 10.

A. Gelderman, oud-Kap. ter zee, Arnhem, Zijpsche weg 61a.

Adresveranderingen.

J. Dronkers, Gep. O.-I. Ambtenaar, Apeldoorn, van: Soerensche Weg 83, naar: Genistalaan 7.

W. Suermondt, Rotterdam, van: Westersingel 84, naar: Eendrachtsweg 60.

G. W. Beijer, Den Haag, van: Schutstr. 256, naar: Obrechtstraat 176.

A. A. C. Linck, Controleur B.B., Den Haag, van: Van der Heimstraat 1 naar: Acaciastraat 108.

Mevrouw E. Andrée-Wiltens, van: Villa Miramont te Montreux, naar: Klinik „La Prairie" te Clarens.

Mr. A. Heyman, Directeur der Rechtschool, van: Weltevreden, Pegangsaän 17, naar: Den Haag, Heemskerckstraat 39. f 5.

Mr. G. G. van Buttingha Wichers, van: Leiden, Haagweg 20, naar: Hotel de Roode Leeuw te Terborg.

H. M. E. Brodhaag, oud-Kapitein Art., van: Jugenheim a. Bergstrasse, naar: Hotel Pension „Scheffeleck te Heidelberg.

G. M. Moorman, Controleur P. T. en T., van: Weltevreden, Hoofdbureau P. en T.-dienst, naar: Makasser, Prinsenlaan 26.

Mr. C. B. Nederburgh, Gep. O.-I. Hoofdambtenaar, den Haag, van: Sweelinckstr. 56 naar: Vivienstraat 7.

J. H. Haring, Adm. Ambt. B.B., van: Leiden, Oude Vest 85a, naar: Weltevreden Dep. B. B.

D. C. Prins, Hulpprediker, van: Veenendaal, Kerkewijk 24, naar: Weltevreden, Dep. v. O. en E.

F. de Roo de la Faille, oud Lid R. v. I., van: Montreux naar: Pension Haije, van Blankenburgstr. 67, Den Haag. f 5. (tijdelijk adres).

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN"
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM. 100

N. BLOM - SCHEVENINGEN
BEËEDIGD EXPERT
Badhuisweg 33. Tel. S 3029
Inkoop van Paarlen, Brillanten
:: en oude Indische Brillanten ::

H. S. VAN HASSELT, NOORDEINDE 94-94a, DEN HAAG
HEEREN- EN DAMESKLEERMAKER
Uitsluitend Engelsche Stoffen - Specialiteit Indische Uitrustingen

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. Hietink, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
e. **„Ontwaakt".** Ter nagedachtenis aan Corn. W. Blijd, door Th. A. C. Comvalius te Paramaribo.
Prijs: **f 1.50.**

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.*

☞ **Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Solo, residentie Soerakarta, Java.**

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admissie examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtigen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland" te Gouda. 109
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
Garantie voor gave overkomst.

J. P. C. NICOLAÏ & ZOON
HOF-KLEEDERMAKERS
Dr. Kuyperstraat 2 Tel. H. 3146
's-GRAVENHAGE 239
Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

DEN HAAG VB
DEN HAAG
VEREENIGDE **B**AKKERIJEN
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK,
EN
DE OUDE VETTE HEN,
KORTHEIDSHALVE GENAAMD: „VB BÖ".
BROOD. — BESCHUIT. — BANKET.
DEN HAAG VB

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
SNAREN, enz.
Inruilen en Repareeren
LANSBERG's Muziekhandel
Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw Piet Heinplein, Tel. M. 3874 / M. 3875
Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.
123

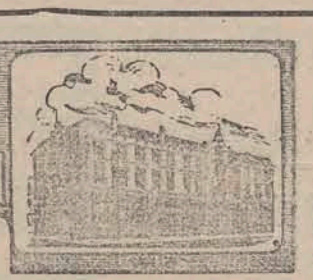
Huishoudelijke- en Keuken-Artikelen.

Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.

Gas- en Elec. Ornamenten

Haarden en Kachels.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA

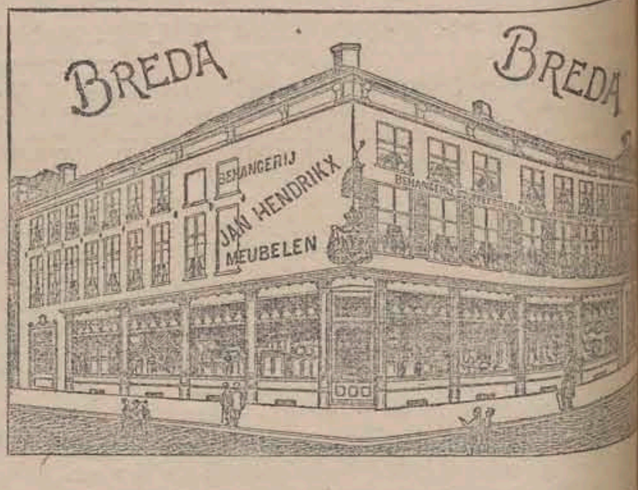
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor

Koop, Huurkoop, Verhuur Inruilen, Repareeren, Stemmen Transport

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

JAAR-ABONNEMENT
franco per post of bij den Boekhandel (bij vooruitbetaling)
f 10.40

KWARTAAL-ABONN.
f 2.60

WEEK-ABONNEMENT
20 cent

ADVERTENTIETARIEVEN AAN TE VRAGEN BIJ DE ADMINISTRATIE.

BUREAUX-ADMINISTRATIE
PRINSESTRAAT 47
(HOEK JUFFR. IDASTRAAT)

„DE WERELD IN BEELD" is het rijkst geïllustreerde weekblad van Nederland; elk nummer bevat minstens 70 kiekjes uit alle landen.

Het stelt U in beeld op de hoogte van al het wereldgebeuren in de afgeloopen week; bovendien geeft het een schat van afbeeldingen van al het bezienswaardige uit alle oorden der aarde.

De Hoofdredacteur, de gep. luit. H. C. C. CLOCKENER BROUSSON geeft er geregeld zijn „PENKRASSEN" van vroeger welbekend, en in de rubriek „UIT VEEL BEWOGEN DAGEN" vertelt hij er op zijn eigen boeiende wijze van zijn herinneringen uit de dagen der revolutie in Duitschland.

Voor den tekst hebben vele schrijvers van naam hun medewerking gegeven, o. w. HERMAN MIDDENDORP, THÉRÈSE HOVEN, CHARLES KRIENEN etc.

Proefnummers met fraaien omslag in kleuren zijn te verkrijgen aan alle kiosken en aan het bureau:

PRINSESTRAAT 47 — DEN HAAG.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25-26 'S-GRAVENHAGE

Voor de Vacantie
Voor op Reis
Voor Strand en Bad
Voor de Sport

brengen wij een **reeks** van **fraaie, practische** en **NIET KOSTBARE** Kleedingstukken.

Een bezoek aan onze Magazijnen zal U daarvan overtuigen

Fa BECHT Passage 58 - Tel. 2860 DEN HAAG

Glas - Porcelein - Aardewerk
. . . . . . Berkefeld Filters

INDIË

Email merk „Ketel" . . .
Gero - Alpacca - Zilver . .

Verzending naar Indië onder GARANTIE voor gave overkomst

Magazijn „NEDERLAND"

KATTENBURG & CO.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen voor de Tropen

Op aanvrage toezending van catalogus

Onze reizigers zijn door het geheele land te ontbieden.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubileeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.